

# Sportif Ardılıktan Doğan Hukuki Sorumluluk<sup>(\*)</sup>

## Liability Arising out of Sporting Succession

Barış DEMİRSATAN<sup>(\*\*)</sup>

### Öz:

Bir spor kulübünün faaliyetlerinin sona ermesinin ardından, başka bir spor kulübünün sona ermiş kulübün faaliyetlerini devam ettirdiği izlenimini vererek başka bir tüzel kişilik altında faaliyet göstermesi söz konusu olabilmektedir. Bu durumda, sonraki tüzel kişinin bünyesindeki spor kulübünün, önceki kulübün tarihinden ve ona mazhar olan toplumsal ilgiden yararlanmasına karşılık olarak, önceki tüzel kişinin bu faaliyet kapsamında doğmuş borçlarından sorumlu tutulması gerektiği kanısı oluşmuştur. Bu kanı doğrultusunda, tüzel kişilik perdesinin aralanması kurumuna benzer işleve sahip sportif ardılık, FIFA ve Spor Tahkim Mahkemesi kararlarıyla geliştirilmiştir. Bu kararlar uyarınca sportif ardılığın doğumu için sonraki tüzel kişi bünyesindeki spor kulübünün, önceki kulübün devamı olduğu yönünde kamu nezdinde izlenim uyandırması yeterlidir. Ayrıca, kurumun istisnai özelliği itibarıyla önceki tüzel kişiden alacağın tahsilinin cebri icra aracılığı ile sağlanamaması ve alacaklının alacağı tahsil edebilmek için gerekli işlemleri yapma külfetini yerine getirmiş olması gerekmektedir. Bu koşullar gerçekleştiği takdirde, sportif ardıl tüzel kişi, borçlu olmadığına ilişkin itiraz ileri süremez. Türk hukukunda sportif ardılığın doğrudan uygulanma imkanı bulunmayıp bazı kararlarda aranan önceki tüzel kişinin sorumluluğunu bertaraf etme amacının varlığı, tüzel kişilik perdesinin uygulanmasına dayanak oluşturabilir. Zira kişilerin ayrı malvarlıkları bulunması ilkesine istisna, dürüstlük kuralı çerçevesinde tüzel kişilik perdesinin kaldırılması aracılığı ile getirilebilmekte olup sportif ardılığa dayanak oluşturduğu kabul edilen olguların götürü olarak dürüstlük kuralına aykırılık yaratması söz konusu değildir. Ayrıca, talep edilen alacağın doğumunda sonraki tüzel kişinin uyandırdığı ve ardından boş çıkılmış bir haklı güven bulunmadığından, bu sorumluluğu güven sorumluluğu ile temellendirmek isabetli olmayacaktır.

### Anahtar Kelimeler:

Sportif Ardıl, Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması, Futbol Kulübü, Güven Sorumluluğu, Tüzel Kişi.

---

<sup>(\*)</sup> Araştırma Makalesi / *Research Article*

**Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih:** 02.06.2023

**Yayınlanmasının Kabul Edildiği Tarih:** 03.08.2023

**DOI:** <https://doi.org/10.58733/imhfd.1358015>

**Bu makaleye atıf için:** DEMİRSATAN, Barış, “*Sportif Ardılıktan Doğan Hukuki Sorumluluk*”, **İMHD**, C. 8, S. 2, 2023, s. 695-722

<sup>(\*\*)</sup> Doç. Dr., T.C. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı / İstanbul - Türkiye

**E-posta:** [baris.demirsatan@istanbul.edu.tr](mailto:baris.demirsatan@istanbul.edu.tr)

**Orcid:** <https://orcid.org/0000-0002-0228-5236>

**Abstract:**

Following the termination of the activities of a sports club, it may be seen that another sports club operates under another legal giving impression that it continues the activities of the terminated club. In this case, there is a belief that the sports club under the subsequent legal entity should be held liable for the debts incurred by the previous legal entity within the scope of this activity since it benefits from the history and social interest of the previous club. Thus, the institution of sporting succession has been developed by the decisions of FIFA and the Court of Arbitration for Sport. According to them, it is sufficient for the sports club under the subsequent legal entity to create the public impression that it is the continuation of the previous club. In addition, due to the exceptional characteristic of the institution, the collection of the receivable from the predecessor cannot be achieved through forced execution and the creditor must have fulfilled the burden of taking the necessary actions to collect the receivable. In Turkish law, there is no direct application of sporting succession, however, the existence of the purpose of eliminating the liability of the previous legal entity, which is encountered in some decisions, may constitute a basis for the application of the veil of legal personality. Moreover, since there is no justified trust aroused by the subsequent legal entity in the arousal of the claimed receivable, it would not be appropriate to justify this liability with trust liability.

**Keywords:**

Sporting Successor, Piercing the Veil of Legal Personality, Football Club, Liability for Trust, Legal Entity.

**GİRİŞ**

Bir spor kulübünün özellikle birtakım finansal sorunlardan ötürü etkinliklerini sonlandırmasına ve ardından büyük oranda benzer unvan, renk, logo, taraftar kitlesine sahip, benzer yerlerde örgütlenmiş yeni bir spor kulübünün ortaya çıkmasına tanık olunabilmektedir. Spor kulüpleri, mevzuatın izin verdiği tipler çerçevesinde faaliyet gösteren tüzel kişiler olduğundan<sup>1</sup>, tüzel kişiler hukukuna ilişkin genel normlara tâbidir. Aynı tüzel kişiler ve malvarlıkları söz konusu olduğundan, bu kişilerin birbirlerinin borçlarından sorumlu olmaması gerekir<sup>2</sup>.

<sup>1</sup> Türk hukukunda, 22.4.2022 tarihli ve 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu uyarınca spor kulübü, bakanlık ve spor federasyonlarının faaliyetlerine katılmak amacıyla Gençlik ve Spor Bakanlığına tescilini yaptıran özel hukuk tüzel kişileri; spor anonim şirketi ise bir spor kulübünün bağlı ortaklığı veya iştiraki olarak ya da spor kulübünden bağımsız şekilde Türk Ticaret Kanununa göre kurulan ve spor faaliyetinde bulunmak amacıyla Bakanlığa tescilini yaptıran anonim ortaklığı ifade eder. Bu hususta ayrıntılı bilgi ve değerlendirme: SARI, Suat, **Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi**, 2. Basım, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2023, s. 25 vd. Bu kanundan önceki dönemde anonim ortaklık ve dernek bünyesinde spor kulüpleri kurulabilmekteydi.

<sup>2</sup> OĞUZMAN, Kemal / SELİÇİ, Özer / OKTAY ÖZDEMİR Saibe, **Kişiler Hukuku**, 19. Basım, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2021, N.834; DURAL, Mustafa / ÖĞÜZ, Tufan, **Kişiler Hukuku**, 23. Basım, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2022, N.1052; SEROZAN, Rona / ENGİN, B. İlkay / ATAMER, Yeşim M., **Medeni Hukuk Genel Bölüm Kişiler Hukuku**, 9. Basım, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022, s. 501; ANTALYA, O. Gökhan, “Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması Teorisi”, **I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu, Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması (2 Şubat 2008)**, 1. Basım, MÜHF Yayını, İstanbul, 2008, s. 146; FLUME, Werner, **Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts Erster Band Zweiter Teil Die juristische Person**, 1. Basım, Springer Verlag, Berlin, 1983, s. 79-80; ALKANAT, Saadet E., **Şirketler Hukukunda Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılmasının Yargıtay Kararları Işığında İncelenmesi**, 1. Basım, Platon Hukuk, İstanbul, 2021, s. 19-20.

Fakat, tüzel kişiler hukukunda bu ilkeye genel olarak tüzel kişilik perdesinin aralanması kurumu ile istisna getirilmesi gereği duyulduğu gibi, spor kulüpleri özelinde de bu gereksinim ortaya çıkabilmektedir. Futbol kulüpleri bakımından uluslararası spor hukuku yargılama makamları kararlarında tesadüf edilen “spor-tif ardılık<sup>3</sup> (*sporting succession*)” kavramına başvurularak bu gereksinimin karşılandığı görülmektedir<sup>4</sup>. Bu çalışmada sportif ardılık kavramı anılan makamların verdiği kararlardan hareketle incelenecek, tüzel kişilerin ve alacağın tâbi olduğu hukukun sporun uluslararası niteliğinden ötürü farklılık göstermesi mümkün olmakla birlikte alacağın ve tüzel kişilerin Türk hukukuna tâbi oldukları varsayımıyla kavramın Türk özel hukuku karşısında uygulama alanı değerlendirilecektir.

## I. SPORTİF ARDILLIK KAVRAMI, KAPSAMI VE KOŞULLARI

### A. Genel Olarak

Bir tüzel kişinin, bünyesinde faaliyet gösteren spor kulübünden kaynaklanmış borçlarından, bu alanda bulunan başka bir tüzel kişinin sorumlu tutulması yoluna öncelikle Uluslararası Futbol Federasyonu Derneği (“*Fédération Internationale de Football Association/FIFA*”) nezdindeki Uyuşmazlık Çözüm Kurulu (“*FIFA Dispute Resolution Chamber*”) ve Disiplin Komitesi (“*FIFA Disciplinary Committee*”) ile Spor Tahkim Mahkemesi (“*Court of Arbitration for Sport/CAS*”) kararlarında<sup>5</sup> başvurulmuş, ardından bu uygulama FIFA Disiplin Kodu’nun m.25/IV hükmüne getirilen ve 15.7.2019 tarihinde uygulanmaya başlanan değişiklikle<sup>6</sup> ve Futbolcuların Transfer ve Statüleri Hakkında Talimat’ın m.25/I hükmüne getirilen ve 1.1.2021 tarihinde uygulanmaya başla-

<sup>3</sup> Kavramın Türkçeleştirilmesinde, teknik ve hukuki anlamda halefiyetle karıştırılmasını önlemek için arı Türkçe ‘ardıl’ terimi kullanılmıştır. Esasen ardıl, halef sözcüğü ile eşanlamlı olmakla birlikte hukuk terminolojisinde halefiyet yerleşmiş durumdadır. Fakat vurgulamak gerekir ki ardıl ve ardılık sözcükleri, hukuki kavram olarak halef ve halefiyeti karşılamakta son derece yeterli sözcüklerdir. Her halükarda, incelemeye konu kavramın, hukuki anlamda halefiyetle ilişkisi yoktur. Zira münferit bir malvarlığı unsurunun yahut malvarlığının kısmen veya tamamen bütün olarak bir şahıstan başka bir şahsa intikal etmesi söz konusu değildir.

<sup>4</sup> Bununla birlikte bu kavram, tüzel kişilik perdesinin aralanmasının uygulanmasına engel değildir, tüzel kişilik perdesinin aralanmasıyla yarışmaz.

<sup>5</sup> Örn.: CAS 2006/A/1109; CAS 2011/A/2646; CAS 2016/A/4550; CAS 2016/A/4576 CAS 2018/A/5618; CAS 2019/A/6461; FIFA DRC, 17.12.2015, 121507733; FIFA DK, 15.10.2019, 171380.

<sup>6</sup> Bu düzenleme, FIFA Disiplin Kodu’nun 2023 sürümünün m.21/IV hükmünde aynen korunmuştur: “*Karara uymayan tarafın sportif ardılı da karara uymayan taraf olarak addedilir ve bu hüküm kapsamındaki yükümlülüklerle tâbi olur. Bir tüzel kişinin başka bir tüzel kişinin sportif ardılı sayılıp sayılmayacağına ilişkin ölçütler arasında tüzel kişinin merkezi, unvanı, hukuki yapısı, takım renkleri, oyuncular, pay veya menfaat sahipleri yahut maliki ve dahil olduğu lig bulunur*”.

nan değişiklikle<sup>7</sup> uluslarüstü futbol hukukunda pozitif temel kazanmıştır<sup>8</sup>. Bir tüzel kişinin yürüttüğü sportif etkinlik kapsamında başka bir tüzel kişi bünyesinde faaliyette bulunmuş spor kulübünün sportif ardılı olduğunun kabul edilmesi durumunda, ardıl tüzel kişinin sorumluluğuna diğer tüzel kişinin borcu nedeniyle gidilebilmektedir. Bu itibarla, sportif ardılık, kişilerin hukuk düzeminde ayrı ve bağımsız malvarlıklarına sahip olmalarına istisna oluşturmaktadır.

Yukarıda değinilen düzenlemelerde, sportif ardılık ismen zikredilmiş bunun yanı sıra ardılığı doğurabilecek birtakım olgular sınırlayıcı olmadan sayılmıştır. Bu nedenle Spor Tahkim Mahkemesi ve FIFA nezdinde verilen kararlar sportif ardılık uygulamasının çerçevesinin belirlenmesi için halen önem taşımaktadır. Kararlardan, anılan düzenlemelerin ötesinde sportif ardıl tanımı ve başvuru koşulları hususunda çıkarımlar yapmak olanaklıdır. Belirtmek gerekir ki uluslarüstü spor yargılamasına konu olacaklar için bu kuruma başvurulabildiğinden, ulusal yargı organları veya ulusal futbol uyumsuzluk çözüm makamları nezdinde görülen veya sportif faaliyetler kapsamı dışında doğmuş uyumsuzluklar için doğrudan uygulanabilir değildir<sup>9</sup>.

## B. Hâkim Kişiler Açısından Uygulanmaya Elverişsizlik

Sportif ardılığın gerçekleştiği durumlarda, sonraki tüzel kişinin bünyesinde yer alan spor kulübü ile önceki tüzel kişinin (sportif selef) bünyesindeki spor kulübü arasında süreklilik bulunduğu izlenimi bulunmaktadır. Bu bağlamda ardılığı yaratan ana unsur, ileride açıklanacağı üzere önceki spor kulübünün fiilen veya hukuken faaliyetlerini sonlandırması ve bu kulübün devamı olduğu izlenimini doğuran sonraki kulübün başka bir tüzel kişi bünyesinde faaliyete başlamasıdır. Buna göre, spor kulüplerinin bünyesinde yer aldıkları tüzel kişiler ile bu tüzel kişileri hâkimiyetleri altında bulunduran kişiler arasında sportif ardılık ilişkisinin doğması olanaklı değildir<sup>10</sup>. Ancak genel hükümler çerçevesin-

<sup>7</sup> “Bir borçlunun sportif ardılı, borçlu şahıs olarak addedilir ve Uyuşmazlık Çözüm Kurulu’nun verdiği karar ve teyit bildirimlerine tâbi olur. Bir tüzel kişinin başka bir tüzel kişinin sportif ardılı sayılıp sayılmayacağına ilişkin ölçütler arasında tüzel kişinin merkezi, unvanı, hukuki yapısı, takım renkleri, oyuncuları, pay veya menfaat sahipleri yahut maliki ve dahil olduğu lig bulunur”.

<sup>8</sup> DERUNGS, Vitus, **Insolvency of Football Clubs and Sporting Succession - Financial Claim Proceedings before FIFA and the Court of Arbitration for Sport**, 1. Basım, Stämpfli Verlag, Bern, 2022, N.115.

<sup>9</sup> Spor Tahkim Mahkemesi kararların yabancı hakem kararı olarak Türk hukukunda tanınması ve tenfizi mümkündür. Ancak FIFA nezdindeki yargısal makamların kararları teknik olarak tanıma ve tenfize elverişli değildir: YILMAZ, Alper Çağrı, **FIFA ve CAS Kuralları Çerçevesinde Uluslararası Nitelikli Futbolcu Sözleşmesinin Feshi**, 1. Basım, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017, s. 258-259.

<sup>10</sup> CAS 2016/A/4919. Kaldı ki tüzel kişinin yönetim organı yahut tüzel kişiye fiilen hâkim olan kişi veya kişiler, sportif ardılığın doğumunda belirleyici değildir: CAS 2016/A/4550&4576: “Heyet böylelikle FIFA Uyuşmazlık Çözüm Kurulu ile Ujpest 1885 Kft ve Ujpest FC’nin, yönetimlerindeki değişiklik veya ku-

de tüzel kişilik perdesinin aralanması aracılığı ile hâkim konumdaki kişilerin sorumluluğuna gidilmesinde engel yoktur. Bunun yanı sıra hâkim tüzel kişi doğrudan doğruya kendi bünyesinde yeni spor kulübü kurarak süreklilik izlenimini yaratırsa, sportif ardılığın doğması mümkündür.

### C. Sportif Ardılığı Oluşturan Olgular

#### 1. Önceki Tüzel Kişinin Bünyesindeki Kulüple Süreklilik İzlenimini Kamu Nezdinde Yaratması

Sportif ardılığı meydana getiren ana unsur, önceki tüzel kişi bünyesinde yer alan spor kulübü ile ardıl kabul edilen tüzel kişi bünyesindeki spor kulübü arasında süreklilik bulunduğu izleniminin kamu nezdinde yaratılmasıdır<sup>11</sup>. Bu açıdan, sportif ardılın sorumluluğuna gidilen alacağın alacaklısının öznel algısı önemli değildir. Zira alacak doğduğu anda, önceki tüzel kişi sportif anlamda etkindir ve bu alacağın borçlusu olmaktadır. Bu esnada ardıl tüzel kişi ya hukuken varlık kazanmamıştır yahut süreklilik izlenimi yaratarak bir sportif faaliyet icra etmemektedir. Bu nedenle alacaklının, talep konusu alacak doğduğu anda sportif ardılın borcun ifasını sağlayacağı yönünde güvene sahip olamaz.

Sportif ardılığa temel oluşturan bu unsur, ardılık hususunda oluşturulan izlenimle elde edilen yararlarla karşı dengeleyici bir sorumluluğun yaratıldığını göstermektedir. Yeni spor kulübü, önceki spor kulübü ile arasında süreklilik bulunduğu izlenimi yaratarak önceki kulübün taraftarlarından, medya ve toplum ilgisinden, marka değerinden yararlanır konuma gelmektedir. Bu şekilde önceki

*lübü yöneten tüzel kişiden bağımsız olarak, aynı futbol kulübü olarak addedilmesi gerektiği hususunda mutabıktır*"; FIFA DK, 28.1.2020, 200004; FIFA DK, 14.3.2020, 200223; FIFA UÇK, 21.2.2020, Kingsley Ibeh; Başka bir deyişle, tüzel kişilik perdesinin aralanması kurumundaki perdenin kardeş ortaklıklar arasında aralanmasıyla (perdenin çapraz kaldırılması) sınırlı bir uygulama alanı bulmaktadır. Perdenin çapraz kaldırılması hakkında: ZK-JUNG, Peter, **Zürcher Kommentar - Die Aktiengesellschaft, Allgemeine Bestimmungen**, 2. Basım, Schulthess, Zürih, 2016, Art.620 OR, N.204; BLOCH, Oliver, **Les conventions d'actionnaires et le droit de la société anonyme en droit suisse**, 3. Basım, Schulthess, Cenevre-Zürich-Basel, 2021, s. 140-141; AKINCI, Şahin, "Alacaklılardan Mal Kaçırılmak için Kurulan Yeni Şirkete Müracaat İmkânı Bakımından; Muvazaa, Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması ile Organik Bağ Kavramlarının Elverişliliği ve Yargıtay Uygulamaları", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Y. 2019, C. 27, S. 3, s. 663; Yarg. 3. HD., 22.6.2022, 4244/6073 (Lexpera); Yarg. 11. HD., 22.12.2021, 5447/7321 (Lexpera).

<sup>11</sup> DERUNGS, N.168. Önceki tüzel kişinin sona ermesinden sonra geçen sürenin önemli olmadığı: CAS 2020/A/7183. 7405 sayılı kanunun m.8/III hükmünde, külli halefiyetle spor kulüplerinin birleşmesi halinde devralan spor kulübünün lige katılımda veya tescil edilen isminde devrolunan spor kulübü izlenimini verecek herhangi bir değişiklik yapamayacağı kabul edilmiştir. Türk hukuku açısından da süreklilik hususunda izlenim yaratılmasına olumsuz bir tutum takınıldığı bu itibarla ifade edilebilir. Bununla birlikte aynı fıkarda, devralan spor kulübüne devrolunan spor kulübünün sportif tarihçe ve başarısının, bir malvarlığı unsuru gibi, intikal edeceği hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla yasal düzenlemede tutarlılıkta eksiklik olduğu belirtilmelidir.

kulüpten yararlanma sağlanıyorsa, bu kulübü bünyesinde barındıran tüzel kişinin, önceki kulübün sportif faaliyetlerinden doğmuş borçlarından sorumlu tutulması haksız görülmemiştir. Ancak bu izlenimin önceki tüzel kişinin borçlarını üstlenmek anlamında bir güven uyandırmasına gerek yoktur<sup>12</sup>. Kaldı ki bu yönde bir güven yaratımıyla karşılaşmak genellikle gerçekçi değildir. Bu itibarla, salt bu izlenimin yaratılması, sportif selefin borçlarının yerine getirilmesi yönünde bir öneri dahi teşkil etmez. Bu açıdan, sportif ardılın sorumluluğundan öncelikli olarak bu konuda sözleşmesel bir taahhüdün bulunduğu ve bu sebeple sonraki tüzel kişinin sorumluluğuna gidildiği de ileri sürülemez.

Süreklilik izlenimini yaratan unsurlar arasında, sınırlayıcı olmamak kaydıyla, benzer unvan, renk, logo kullanmak, kulüp tarihi ve başarılarını, sosyal medya hesaplarını ve internet sitesi adresini üstlenmek sayılabilir<sup>13</sup>. Bu örnek uygulamanın somut olayda yoğunluğu sportif ardılığın gerçekleştiği sonucuna varmayı kolaylaştıracaktır<sup>14</sup>. Kulüp kimliğini<sup>15</sup> yansıtan değerlerin üstlenilmesinin yanı sıra, ardılığın gerçekleşebilmesi için yeni kulübün, sona eren kulüple aynı sportif düzeyde faaliyete başlaması gerektiği kabul edilmektedir<sup>16</sup>. Zira farklı düzey-

<sup>12</sup> Birtakım kararlarda ise aksi yönde değerlendirmeler mevcuttur: FIFA DK, 200216, “‘‘Yeni’’ kulüp, selefinin yükümlülükleriyle hukuken bağlı kalmak istediği izlenimini yaratmıştır’’; CAS 2018/A/5647 ‘‘Yeni Kulüp hiçbir zaman önceki Kulübün yükümlülükleri ve borçlarından sorumlu olacağı beklentisini yaratmamıştır’’; CAS 2020/A/6912 ‘‘Başvurucu, Yeni AEK’nın ‘‘sportif ardılığına’’ ilişkin hukuken resmi bir kararın alınacağına dair haklı beklentiye sahip olmalıdır’’; FIFA DK, 24.3.2022, 10433.

<sup>13</sup> Renklerin, marşların, unvanın kullanılması: CAS 2011/A/2464, bu kararda Club Social y Deportivo Rangers de Talca iflâs etmiş olup tasfiye kapsamında PIDUCO S.A.P.D. anılan unsurların kullanım hakkı ile lige katılım hakkını devralmış bu kulüp yerine kurduğu Club Ranges de Talca kulübünün lig müsabakalarına katılımını sağlamıştır. Renkler, logo, unvan, merkezde özdeşlik, yönetimde benzerlik, lige katılım hakkını önceki kulüpten iktisap etme, ligde aynı kısaltma ile anılma: CAS 2016/A/4550&4576; Unvan, logo, renkler, merkez ve iletişim bilgilerinde, tesislerde özdeşlik, kadroda büyük benzerlik: CAS 2019/A/6461 ‘‘... Başka bir ifadeyle, bir kulübün örgütlenmesinin ve kamusal görünümünün bütün unsurları ortaktır’’; Unvanda özdeşlik, tarihi sahiplenme, renkler, logo, merkez ve stadyumda özdeşlik, sosyal medya hesaplarını kullanım: CAS 2020/A/6884; FIFA DK, 15.10.2019, 171380; Logo ve unvanda büyük benzerlik, sosyal medya hesabı kullanımı, renklerde özdeşlik, tarihi ve başarıları sahiplenme, merkez ve stadyumda süreklilik: FIFA DK, 14.3.2020, 200223; Unvan farklılığının sosyal medya iletilerinde yer alan benzerliğin dikkate alınmamasına yeterli olacağı: FIFA DK, 7.11.2019, FDD-171212; Aynı kentte bulunmanın gerektiği yönünde: FIFA DK, 200216.

<sup>14</sup> Bu bakımdan götürü bir değerlendirme yerine olay temelli inceleme yapılmalıdır: CAS 2020/A/7092; FIFA DK, 24.3.2022, 10433.

<sup>15</sup> Kulüp unvanı, forma renkleri, tarih, logonun kulüp kimliğini oluşturduğu hususunda: CAS 2006/A/1109. Karar, sportif ardılıkla ilgili olmayıp unvanını FCU Politehnica Timișoara olarak değiştiren ve SC FC Politehnica Timișoara SA. nin renk, logo, tarihini benimseyen spor kulübüne karşı bu kullanımın sona erdirilmesi ve giderim istemiyle SC FC Politehnica Timișoara SA tarafından yapılmış başvuru üzerine görülen bir uyumsuzluğa ilişkindir. Tarihi figürlerin sahiplenmesi ve kuruluş tarihinin 1922’den 1928’e değiştirilmesi: FIFA DK, 24.3.2022, 10433.

<sup>16</sup> CAS, 2020/A/7092; FIFA DK, 8.10.2020, FDD-5855; FIFA DK, 8.10.2020, FDD-5928. Önceki kulübün katılma hakkının devralınması yoluyla mümkün olduğu (CAS 2011/A/2646) gibi başka bir kulüpten de iktisap edilebilir (CAS 2020/A/6884; FIFA DK, 16.11.2020, 140459). İsbetli şekilde, bir alt ligde faaliyete başlamanın yeterli olduğu yönünde: FIFA UÇK, 17.12.2015, 12150733.

de etkinlikte bulunulması halinde, sonraki kulüp önceki kulübün sportif değerinden yararlanma olanağına sahip olmamaktadır<sup>17</sup>. Kanımca bu unsur yerinde değildir, zira alt düzeyde sportif faaliyete başlanması halinde dahi yararlanma söz konusu olabilir. Ayrıca, iki kulübün aynı anda aynı müsabaka düzeyinde sportif etkinlikte bulunmasının ardılığa engel teşkil edeceği sonucuna varılmıştır<sup>18</sup>. Bununla birlikte, bu kulüplerden biri, diğeri faaliyetlerini fiilen sona erdirdikten sonra anılan olguları gerçekleştirdiği takdirde dahi ardılık gerçekleşecektir<sup>19</sup>. Başka bir deyişle, ardıl tüzel kişinin, önceki tüzel kişiden sonra kurulmuş olması mutlak bir gereklilik değildir. Benzer şekilde, yaratılan izlenim başat olduğundan federasyonun kulüplere karşı muamelesinin belirleyici olması gerekir<sup>20</sup>.

Bir kararda ise sportif ardılığı gösteren olgular, az önemli, ilgili ve önemli unsurlar olarak kategorize edilmiş; oyuncular, pay veya menfaat yahut hak sahipliği, yönetim kadrosu<sup>21</sup>, tarihsel sahiplenme, faaliyetin yürütüldüğü düzey ve müflis kulübün yetiştirme tazminatlarının talep edilmesi<sup>22</sup> önemli unsurlar arasında; merkez, stadyum ve tesisler daha az önemli unsurlar arasında; unvan, hukuki yapılanma (tüzel kişilik tipi), renkler, logo/arma, sosyal medya hesapla-

<sup>17</sup> DERUNGS, N.168. Bu yönde bir iradenin gerekli olduğu şeklinde; CAS 2020/A/7505; CAS 2020/A/7504 "... Heyetin çoğunluğu, yeni CSKA'nın paydaşlarının ana ereğinin Sofya kentinin tarihi kulübüne ilişkin değerlere ve geçmişe süreklilik kazandırmak olduğu kanısındadır ... Heyetin çoğunluğu yeni CSKA'nın eski CSKA tarafından elde edilmiş ve kulübe açıkça sportif ve ekonomik yarar sağlayan geçmişten istifade ettiği olgusunu göz ardı etmemek istemektedir ... Heyet, yeni kulübün iradesinin sportif ardılığın varlığını takdir hususunda belirleyici bir unsur olduğunu değerlendirmektedir".

<sup>18</sup> CAS 2019/A/6461 "... Estonya Futbol Federasyonu, Borçunun lisans istemini reddetmesinden hemen sonra Başvuranın Estonya'daki en yüksek ligden başlaması için 2014 yılından itibaren -daha alt bir ligden değil- doğrudan doğruya lisans vermiş olup böylece süreklilik hususunda bariz bir izlenim yaratılmıştır. Bu bağlamda, salt Başvuran ve Borçlu kulübün bir süre aynı anda varlık gösteren iki ayrı tüzel kişi olması, sportif ardılığın reddi için belirleyici değildir. Bilakis diğer tüm olgular Başvuranın, Borçlu kulübün yerini, aynı kulüp olarak algılanabilecek surette Estonya Birinci Ligne onun yerine katılarak ve onun kimliğini kullanarak aldığı göstermektedir"; FIFA UÇK, 17.12.2015, 12150733.

<sup>19</sup> FIFA DK, 24.3.2022, 10433.

<sup>20</sup> Aksi yönde: CAS 2011/A/2646.

<sup>21</sup> Bu kapsama tüzel kişiye hâkim şahıslar veya yönetim kadrosundaki benzerlik de girer. Ancak farklılığın, sportif ardılık sonucuna varılmasına engel oluşturmayacağı yönünde: CAS 2013/A/3425; FIFA DK, 24.3.2022, 10433.

<sup>22</sup> Hakem heyetinin bu hususu sportif ardılığı değerlendirirken dikkate alması isabetsizdir. Bir tüzel kişinin diğerinin alacaklı olduğu veya olacağı alacakları kendi adına talep edebilmesi için bu iki tüzel kişi arasında hukuken külli veya cüz'i halefiyetin bulunması gerekir. Sportif ardılığa, sonraki tüzel kişiye külli halefiyet veya borcun üstlenmesi şeklinde başvurulmadığı takdirde gidilebilir ve böylece sportif ardılın önceki tüzel kişinin borçlarından sorumlu tutulması sağlanır. Sportif ardılık, sonraki tüzel kişinin önceki tüzel kişinin alacaklarını devralmayı doğuran bir kurum değildir. Sportif ardılıkla tüzel kişiler arasında hukuki anlamda külli halefiyet bulunmadığından, lige tescil aşamasında farklı numaralar kullanılması, farklı vergi numarasına sahip olunması olağandır ve sportif ardılığın aleyhine yorumlanamaz. Karş. FIFA DK, 8.10.2020, FDD-5928.

rının kullanımı ikincil önemde unsurlar arasında sayılmıştır<sup>23</sup>. Öte yandan, külli halefiyet veya ilgili borç bakımından üstlenme yaratmamak kaydıyla, önceki kulübe ait birtakım malvarlığı unsurlarının (stadyum, tesis gibi) iktisap edilmesi de ardılığın gerçekleştiğine dair kanaate varmayı destekleyecek ek bir olgu teşkil edebilir<sup>24</sup>.

Son olarak vurgulamak gerekir ki sportif ardılın, ardılı olduğu spor kulübünden önce spor alanında farklı renkleri veya unvanlarla etkinlik göstermesi, ardılığı yaratan olguların sonradan icrasıyla birlikte, ardılığı önlemez ve esasen ardıl tüzel kişinin yönetiminin ilgili spor kulübünün devamı olduğu izlenimi yaratmak amacıyla olduğunu gösterir<sup>25</sup>. Bu bağlamda, ardıl bünyesindeki spor kulübünün ardılığa yol açan olguları gerçekleştirmesinden sonra, iki ayrı tüzel kişinin varlıklarının zamansal olarak kesişmesi veya önceki tüzel kişinin ve artık faal olmayan spor kulübünün federasyona üye sıfatıyla varlığını koruması ardıllık sonucuna varılmasına engel değildir<sup>26</sup>.

## 2. Hukuki Sorumluluğu Dolanma Amacının Gerekliliği Hakkında

Ardıl addedilen sonraki tüzel kişinin önceki tüzel kişinin mali sorumluluklarından kurtulmak için kurulup kurulmadığı hususunun sportif ardılığın tespiti bakımından belirleyiciliği Spor Tahkim Mahkemesi bünyesinde verilen kararlarda istikrarlı şekilde değerlendirilmemiştir<sup>27</sup>. Kararların bir kısmı, sportif ardıllıkta önemli unsurun dışı karşı yaratılmış izlenim olduğundan hareketle, salt izlenimin belirleyici sayılması gerektiği, ardıl sayılan tüzel kişinin kurulması bakımından önceki tüzel kişinin sorumluluğunu dolanma amacının gerekli olmadığı istikametindedir<sup>28</sup>. Bu içtihatlar bakımından sportif ardıllık tamamen nesnel koşulların bir araya gelmesiyle gerçekleşmektedir.

<sup>23</sup> CAS 2020/A/7092; FIFA DK, 24.3.2022, 10433; Benzer şekilde: CAS 2020/A/7183.

<sup>24</sup> CAS 2019/A/6461; DERUNGS, N.168. Bununla birlikte stadyum veya tesislerin kentteki uygun tek yapı olması veya mülkiyetlerinin kamuya ait olması halinde, bunun ardıllık lehine yorumlanamayacağı ifade edilebilir: CAS 2020/A/7183.

<sup>25</sup> FIFA DK, 24.3.2022, 10433.

<sup>26</sup> FIFA DK, 24.3.2022, 10433.

<sup>27</sup> DERUNGS, N.176.

<sup>28</sup> CAS 2020/A/6884 “*Ancak, iyiniyet veya kötünüyet anlamında ikinci davalının amacı veya ikinci davalının her zaman saydam şekilde hareket edip etmediği (...) meselesine girmeksizin, bu husus sportif ardıllıkta belirleyici değildir. Esasen, bir unsur olarak dikkate alınabilir. ... İkinci davalının amacından bağımsız olarak, hakem, somut olayın özel koşulları ile normatif çerçeve bağlamında, özellikle 2019 FIFA Disiplin Kodu'nun m.15(4) hükmünde sıralanmış ölçütleri nazara alarak, ikinci davalıyı asıl borçlunun sportif ardılı addetme sonucuna rahatlıkla ulaşmaktadır. ... Lakin, hakem suiistimal bulunuyorsa yahut ispat edilemiyorsa dahi 2019 FIFA Disiplin Kodu'nun m.15(4) hükmünün yine de uygulanabileceğinin altını çizmek istemektedir*”; CAS 2020/A/7290 “... sportif ardıllık kavramı esas itibarıyla kötüye kullanımın önüne



Spor Tahkim Mahkemesi bünyesinde verilen kararların bir kısmında ise sportif ardılığın doğumu için önceki tüzel kişinin sorumluluklarından kurtulma amacının bulunması gerektiği kabul edilmiştir<sup>29</sup>. Bu itibarla tüzel kişinin ayrı bir malvarlığı bulunması olgusunun kötüye kullanılması aranmıştır. Kamu nezdinde yaratılan süreklilik izlenimi ve bu izlenim sayesinde elde edilen olası faydalanma, ardılığın meydana gelmesi için yeterli sayılmamış, bu izlenim ve faydalanmanın yaptırımı bağlanması için iki tüzel kişinin ayrı malvarlıklarına sahip olmasının suiistimal edilmesi gerekli görülmüştür. Sadece önceki kulüple ilişki kurarak faydalanma temin edilebileceği bilincinin varlığını yeterli gören bir karar da mevcuttur<sup>30</sup>.

Sportif ardılığın doğabilmesi için önceki tüzel kişiliğin sorumluluğundan farklı malvarlıklarının mevcudiyetinin kötüye kullanılması suretiyle kurtulma unsuru üstün tutulduğu takdirde bu kurumun uygulama alanının daralacağı çıkarımında bulunmak mümkündür. Zira bu unsurun var olabilmesi için ardıl olacak tüzel kişinin hukuki veya fiili yönetiminin, önceki tüzel kişiyle ortak olması gerekir. Zira borçlardan kurtulma amacı sadece, sonraki yönetim tarafından güdülebilir. Önceki tüzel kişiliğin borçlarıyla ilgisi bulunmayan şahısların, onun sportif geçmişinden ve toplumsal ilgiden yararlanmak için kurduğu sonraki tüzel kişilik açısından ayrı malvarlıklarının varlığını kötüye kullanılması söz konusu olamayacaktır.

Değinilen kararlarda bu konudaki uyumsuzluk, sportif ardılığın hukuki nitelendirilmesi bakımından yaşanan belirsizliği göstermektedir. Bir taraftan sonraki tüzel kişiye bünyesindeki spor kulübü aracılığı ile yaratılmış kamusal izle-

---

*geçmek için benimsenmiş olsa da, CAS 2020/A7092 kararını veren heyetin isabetli olarak değerlendirdiği gibi, hakem, ödeme yapmaktan kaçınmak için yapılan desiseli uygulama olarak anlaşılması gereken ancak başvuru tarafından "şabeli uygulama" olarak adlandırılan uygulamaların bir tüzel kişinin bir diğerinin sportif ardılı olduğu sonucuna ulaşmak için ispatının gerektiğini kabul etmemektedir. ... Bununla birlikte, ikinci davalının ileri sürdüğü gibi bir somut senaryonun değerlendirilmesinde unsur olabile de, şabeli uygulamalar, yani tarafların ödeme yapmaktan kaçınmak için yaptıkları desiseli uygulamalar özü itibarıyla sportif ardılığın gerçekleştiği sonucuna varmak için olmazsa olmaz bir koşul teşkil etmez. Başka bir deyişle, böyle bir uygulama bulunmasa dahi sportif ardılık mevcut olabilir".*

<sup>29</sup> CAS, 2020/A/6873; CAS 2020/A/7092 "Heyet 'sportif ardılık' kavramının esas itibarıyla kötüye kullanımları engellemek için ihdas edildiğini tespit eder. ... Heyet bu nedenle öncelikle Parma FC'nin iflâsının ve Parma Calcio 1913'ün kurulmasının mali sorumluluktan kaçmak için mi gerçekleştirildiğini saptamaya çalışacaktır. ... Heyetin görevi, böyle bir olası tertibi Parma FC'nin hakikaten iflâsından ve salt zamanla ekonomik ve sportif başarı şansını arttırmak maksadıyla taraftar ve sponsor çekmek için kendini Parma FC'nin geçmişiyile tanımlayan yeni bir futbol kulübünün Parma kentinde kurulması girişimden ayırt etmektir. ... Çok ince bir çizgi söz konusudur, zira yeni kurulmuş kulüp kendisini müflis kulüple ne kadar ilişkilendirirse ve aralarında ne kadar çok benzerlik bulunursa, yeni kulübün müflis kulübün sportif ardılı olduğu kanısına o kadar eğilimli olunur"; CAS 2020/A/7183 "Yeni Kulübün, Önceki Kulübün borçlarından kurtulmak amacıyla kurulduğunu gösteren hiçbir emare yoktur"; CAS 2018/A/5647 "Yeni Kulübün veya Girişimcilerin Eski Kulübü kasıtlı olarak iflâs ettirdiğini gösteren tek bir kanıt dahi bulunmamaktadır".

<sup>30</sup> CAS 2020/A/7504.

nime bağlanmış bir yaptırım söz konusu olmaktadır<sup>31</sup>, bu tüzel kişi tarafından yaratılmış güvenin boşa çıkarılmış olmaması, aşağıda değinileceği üzere güven sorumluluğundan hareket etmeyi imkânsız kılmaktadır. Diğer taraftan, bir tüzel kişinin bir diğer tüzel kişinin borçlarından sorumlu olmasını dolanmak üzere kurulması, genel olarak tüzel kişilik perdesinin kaldırılması kurumunun kapsamına girer<sup>32</sup> ve yaratılmış kamusal izlenimle bağlantısı yoktur. Kaldı ki daha önce işaret edildiği gibi tüzel kişilik perdesinin aralanması kurumuna spor yargılamasında başvurulmasına olanak her zaman mevcuttur. Bu nedenle, spor yargılamasında sportif ardılık bağımsız bir kurum olarak var olacaksa, ayrı malvarlığının mevcudiyetinin kötüye kullanılmasının unsurunun aranmaması lazım gelir. Bu kabul esas alındığı takdirde, Sportif ardılık ile tüzel kişilik perdesinin aralanması ayrı hukuki kurumlar olduğundan hareket edilmesi ve sportif ardılığın uygulama alanının tüzel kişilik perdesinin kaldırılması kurumundan alınan bir unsurla daraltılmasından kaçınılması gerekmektedir.

#### **D. Sportif Ardıla Başvurmaya Olanak Veren Olgu: Talep Edilen Alacağın Önceki Tüzel Kişiden Tahsil Edilememesi**

##### **1. Önceki Tüzel Kişinin Sona Ermiş Olması veya Aciz Halinde Bulunması**

###### **a. Genel Olarak**

Uluslararası düzeyde yargısal kararlara konu uyumsuzluklarda sportif ardıla karşı talep ileri sürüldüğü durumlarda, esas itibarıyla önceki tüzel kişi şeklen veya hukuken sona ermiştir yahut hukuki varlığını korumasına karşın önceki tüzel kişiden alacağın tahsil edilmesi olanaklı gözükmemektedir. Böylece, yukarıda aktarılan mevzuat hükümlerinde açıkça yer almamakla birlikte, sportif ardıla başvurulabilmesi için örtülü olarak önceki tüzel kişiden alacağın tahsilinin olanaklı bulunmaması koşulu mevcuttur<sup>33</sup>. Sportif ardılın so-

<sup>31</sup> CAS 2020/A/7504 “Bu bağlamda, önce FIFA ve CAS kararları, ardından FIFA Disiplin Koduna açıkça eklenen sportif ardılık kavramıyla, FIFA bir yeni kulübün, mevcut sorumluluklarına tâbi olmak zorunda kalmaksızın önceki kulübü tanımlayan ve tefrik eden sportif varlıklarından yararlanmasının önüne geçmeyi amaçlamıştır”.

<sup>32</sup> DURAL / ÖĞÜZ, N.1060; AKÜNAL, Teoman, **Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler**, 1. Basım, Beta Kitapçılık, İstanbul, 1995, s. 18; OĞUZMAN / SELİÇİ / OKTAY ÖZDEMİR, **Kişiler Hukuku**, N.880; KUŞ, Ulaş B., **Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması**, 2. Basım, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023, s. 147; ÖZKURT, Ayşegül, **Bankacılık Hukukunda Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması**, 2. Basım, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018, s. 46; ALKANAT, s. 103.

<sup>33</sup> Tüzel kişilik perdesinin kaldırılması bağlamında: FLUME, s. 82-83; GÖGER, Yunus Emre, **Sermaye Şirketlerinde Sınırlı Sorumluluk İlkesi ve Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması**, 1. Basım, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2020, s. 109. Aynı çerçevede, tüzel kişiden tahsil sağlanabildiği takdirde, perdenin gerisindekilere talep hakkı ileri sürülmesinde usulen hukuki yarar bulunmayacağı fikrinde: KUŞ, s. 192.

rumluluğuna başvurabilmek için bu koşulun aranması, bu sorumluluğun kişilerin ayrı malvarlıklarının bulunduğu ilkesine istisna oluşturan bir kurum olması nedeniyle gereklidir. Bu itibarla, sportif ardılıktan ötürü sorumluluk ayrık özelliğiyle son çare olarak başvurulması gereken bir kurumdur<sup>34</sup>. Bu durumda, kamu nezdinde yaratılan izlenimin sportif ardılığı doğurduğu ancak sportif ardılın sorumluluğuna önceki tüzel kişiden alacağın elde edilememesi veya edilemeyecek olması halinde gidilebildiği sonucuna varmak yerindedir. Öte yandan, sportif ardılığın doğumu için hukuki sorumluluğu dolanma amacının varlığını arayan görüş için, önceki tüzel kişiden tahsil olanaksızlığı, sportif ardılıktan ileri gelen sorumluluğa başvuru bakımından mutlak zorunluluk arz edecektir.

### ***b. Önceki Tüzel Kişinin Sona Ermesi***

Sona ermiş bir tüzel kişiye karşı alacak talebi ileri sürülemeyeceğinden sportif selef önceki tüzel kişinin hukuka uygun surette sona ermiş olması, sportif ardılın sorumluluğuna başvurulması için yeterlidir. Bu tüzel kişinin malvarlığı borca batık değilse sportif ardıla karşı ileri sürülmesi söz konusu alacak, tasfiye sürecine dâhil olur ve alacak ifa ile sona erer<sup>35</sup>. Bu durumda sportif ardılın sorumluluğu doğmaz. Bu alacak tasfiye aşamasında dikkate alınmamışsa, hukuka aykırı tasfiye söz konusudur<sup>36</sup>. Hukuka aykırı tasfiye halinde tüzel kişi hukuken sona ermez<sup>37</sup>. Bu olasılıkta alacağın halen önceki tüzel kişiden talep edilmesi mümkündür. Dolayısıyla sportif ardılın sorumluluğu bu durumda ancak sonraki tüzel kişiden alacak tahsilinin yapılamayacak olması halinde sonraki başlık kapsamında mümkün olabilir.

Sportif selef önceki tüzel kişi, iflâs hükümleri uyarınca tasfiyeye tâbi tutulmuşsa<sup>38</sup> ve tasfiye süreci hukuka uygun şekilde tamamlanarak iflâs kapatıl-

<sup>34</sup> Tüzel kişilik perdesinin kaldırılması kurumuna dayandırıldığı ölçüde aynı sonuç TMK m.2'nin ikincilliği itibarıyla da geçerli olacaktır. Bu yönde: ZK-JUNG, Art.620 OR, N.208.

<sup>35</sup> SARI, s. 394.

<sup>36</sup> Aynı tespite tasfiyenin iflâs hükümlerine göre yapıldığı hallerde dahi varılmak gerekir. Tasfiyeye tâbi olması gerekli malvarlığı unsurları varsa, hukuka aykırı tasfiyeye ait sonuçlar doğar, ancak İİK m.255/1 uygulanır (KARASHAHİN, Y. Alperen, "İflâsın Açılmasının, İflâsın Ertelenmesinin ve Konkordatoda Verilen Mahkeme Kararlarının Zamanaşımı Yönünden Etkileri", **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, Y. 2018, C. 34, S. 2, s. 249).

<sup>37</sup> Bu konuda ayrıntılı bilgi: DEMİRSATAN, Barış, "Hukuka Aykırı Tasfiyenin Tüzel Kişiliğe Etkisi", **İÜHFİM**, Y. 2016, C. 74, S. 2, s. 695-696.

<sup>38</sup> Tüzel kişi, ticaret ortaklığı ise TTK m.12 hükmü gereğince iflâsa tâbidir (İİK m.43). Anonim ortaklık olarak kurulmayan borca batık spor kulübü tüzel kişisi, TMK m.53 hükmünün atfıyla uygulanan TMK m.636 uyarınca iflâs hükümlerine göre tasfiye edilir.

mıssa, bu durum tüzel kişi için sona erme sebebi oluşturur<sup>39</sup>. Sportif ardıla karşı ileri sürülen alacak bu süreçte iflâs masasına kaydedilmişse<sup>40</sup> ve bu alacak kısmen dahi karşılanamamışsa borç ödemededen aciz belgesi düzenlenir (İİK m.251). Alacak masaya kaydedirilmemişse ancak tasfiye hukuka uygun şekilde tamamlandığı durumda, İİK m.253 hükmü uyarınca İİK m.251 uygulanır. Esasen borç ödemededen aciz belgesi hükümleri uygulandığından bir an için bu durumda söz konusu alacakların varlığını sürdürdüğü düşünülebilir. Ancak tüzel kişilerde iflâsın kapanması kişiliğin yitirilmesi anlamına geldiğinden, hukuka uygun olarak yapılan tasfiyenin ardından bu aciz belgelerinin borçlu tüzel kişinin varlığını sürdüreceği şeklinde anlaşılması olanak dışıdır<sup>41</sup>. Bu itibarla, iflâsın hukuka uygun şekilde kapatılması sonucunda da kapsamda sportif ardıla başvuru imkanı doğar.

### *c. Sportif Selefin İfa Kabiliyetinin Bulunmaması*

Sportif selef önceki tüzel kişi sona ererek hak ehliyetini yitirmemiş olsa dahi, sportif ardıla karşı ileri sürülmesi söz konusu olan alacağın, önceki tüzel kişiden tahsilinin sağlanması olanaklı değilse dahi sportif ardıla başvurulabileceği kabul edilmektedir<sup>42</sup>. Uluslarüstü spor yargı organı kararlarında borç öde-

<sup>39</sup> KARASHAHİN, s. 249. Ticaret ortaklıklarında iflâsın açılması, malvarlığı durumundan bağımsız olarak, tasfiye sebebi olarak düzenlenmiştir (TTK m.529, 636, 243, KoopK m.81). Bu kapsamda iflâs kararı verildikten sonra İİK m.182 hükmü uyarınca iflâsın kaldırılmasına karar verilirse, iflâsın takip hukuku anlamındaki sonuçları geçmişe etkili olarak ortadan kalkar ve tasfiye tamamlanmadığından bu sebeple tüzel kişi sona ermez. Buna karşılık, genel anlamda tüzel kişinin borca batık hale gelmesi infisah sebebidir (Derneklerde: TMK m.87 b.1,3; Vakıflarda: OĞUZMAN / SELİÇİ / OKTAY ÖZDEMİR, **Kişiler Hukuku**, N.1452). Zira bu durumda amacın gerçekleştirilmesi imkansızlaşır. Bu itibarla tüzel kişinin tasfiye edilmesi gerekir. Tasfiye sürecine girildikten sonra bundan dönülmesi mümkün değildir. Bu olanak sadece TTK m.548 ile sınırlı olarak öngörülmüştür. 7405 sayılı Kanun m.9 hükmünde spor kulüpleri için infisah ve fesih sebepleri sayılmış ancak amacın imkansızlaşması veya borca batıklığa yer verilmemiştir. Bununla birlikte kanımca maddi durumu nedeniyle sportif faaliyetini yerine getiremeyecek duruma gelmiş bir spor kulübü tüzel kişinin infisah edeceğini kabul etmek daha uygundur.

<sup>40</sup> İflâs masasına kayıt isteminde bulunan alacaklının bu talebi reddedilirse, alacaklı sıra cetveline itiraz davası açabilir veya sırasına ilişkin iflâs idaresi tasarrufuna karşı şikâyet yoluna gidebilir. Bu bağlamda iflâsın kapatılması veya kaldırılmasından sonra sıra cetveline itiraz davası reddedilmiş olsa dahi borçluya karşı talepte bulunulabileceği ifade edilmekle (KURU, Baki, **İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı**, 2. Basım, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013, s. 1335) birlikte, tüzel kişilerde iflâsın hukuka uygun şekilde kapatılması tasfiyenin tamamlanması anlamına geleceğinden böyle bir olanak yoktur. Bu noktada, sıra cetveline itiraz davası açmanın veya sıraya dair şikâyette bulunmanın aşağıdaki bölüm açısından alacaklının yerine getirilmesi gereken bir külfet sayılıp sayılamayacağı hususunda, iflâs masasına kayıt talebiyle aynı ölçütün benimsenmesi gerekir.

<sup>41</sup> Bu yönde: KARASHAHİN, s. 250; BSK-DÆPPEN, Robert K., **Basler Kommentar, Obligationenrecht I Art.1-159 OR**, 6. Basım, Helbing & Lichtenhahn, Basel, 2015, Art.138 OR, N.6a.

<sup>42</sup> CAS 2020/A/7504 “*Sportif ardılık kuralı, borçlu kulübün acze düşmesi/ıflâs etmesi, sona ermesi veya malvarlığını dağıtması nedeniyle önceki Kulüpten alacaklarını tahsilde FIFA'nın himayesinden yararlanmayacak sportif etkinliklere ilişkin alacaklılarına belli bir andan itibaren hukuki koruma sağlamayı amaçlar*”. Öte yandan, tüzel kişilik perdesinin aralanması bakımından özkaynak yetersizliğinin (ALKA-

mekten aciz (*insolvency*) karşılığı olarak, borçlunun tüzel kişinin malen güç duruma düşmesinden kaynaklanan, alacaklıların bireysel olarak alacaklarını tahsil etmesine engel teşkil eden ve kamusal makamların gözetimde bulunan durum olarak tanımlandığı görülmektedir<sup>43</sup>. Bu durum esasen Türk hukukunda, iflâsın açılması<sup>44</sup> (İİK m.193, m.194) ve konkordato mühleti verilmesi (İİK m.294, 288) hallerine karşılık gelmektedir<sup>45</sup>.

Sayılan bu durumlar haricinde, salt malvarlığının borca batık halde olması, ifa güçsüzlüğü, aciz hali ve ödemelerin tatil edilmesi gibi olguların sportif ardılığa yol açıp açmayacağı ayrıca değerlendirilmek gerekir. Borca batıklık, malvarlığındaki pasif değerleri, aktif değerlerin karşılayamaması anlamına gelir<sup>46</sup>. Aciz hali, borçlunun muaccel bir borcu ödemek hususunda yeterli olanaktan yoksun olmaktan kaynaklanan sürekli yetersizliğidir<sup>47</sup>. Takip hukukunda aciz hali, aciz belgeleri ile tevsik edilmekte ve bu belgeye sahip alacaklıya birtakım

NAT, s. 79; YURDAKUL, Berk Arda, **Şirketlerde Organik Bağ ve Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması**, 1. Basım, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023, s. 81; ÖZKURT, s. 36; SAĞLAM, İpek, “Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması Kavramına Genel Bir Bakış”, **I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu, Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması (2 Şubat 2008)**, 1. Basım, MÜHF Yayını, İstanbul, 2008, s. 160) bir sebep olarak kabul edilmesi, benzer olguların benzer çözümlere ulaştırılması gerekliliği nedeniyle bu sonuca varılmasını doğrulamaktadır.

<sup>43</sup> DERUNGS, N.39; CAS 2020/A/6902; CAS 2020/A/6902 “*Hakem, FIFA Disiplin Kodunun 107. maddesinin b bendinde yer alan hükmün küllî takip işlemleriyle, yani kural olarak alacaklıların borçluya karşı taleplerini bireysel olarak ileri sürmelerini engelleyen, borçlunun malvarlığına el koymaya yönelik, borçlunun yaşadığı mali güçlük sebebiyle meydana gelen ve kamusal gözetim altında yürütülen icra işlemleriyle, ilgili olduğu kanısındadır. -Uyuşmazlığa ikincil olarak uygulanan [...] - İsviçre hukuku açısından bu özellikleri iflâs hükümleri (İsviçre İcra ve İflâs Kanunu m.211 vd.) veya yeniden yapılandırma (İİİK m.293 vd.), hangisi olduğu fark etmeksizin, sağlar*”.

<sup>44</sup> İflâsın açılması borca batıklık dışındaki birtakım durumlarda da gerçekleşebilmektedir. Böyle bir ihtimalde iflâsa bağlı tasfiye sonucunda alacağın tahsili mümkün olduğundan ardılın sorumluluğu söz konusu olmamalıdır. Benzer yönde, TBK m.98 çerçevesinde acizden söz edebilmek için iflâs masasının durumunun önemli olduğu şeklinde: EREN, Fikret, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 27. Basım, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2022, N.3121; ZK-SCHRANER, Marius, **Zürcher Kommentar - Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Obligationenrecht, Kommentar zur 1. und 2. Abteilung (Art.1-529 OR) - Die Erfüllung der Obligationen, Art.68-96 OR**, 3. Basım, Schulthess, Zürih, 2000, Art.83 OR, N.12; BK-WEBER, Rolf H., **Berner Kommentar Band/Nr. VI/1/4 Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Obligationenrecht, Allgemeine Bestimmungen, Die Erfüllung der Obligation, Art.68-96 OR**, 2. Basım, Stämpfli Verlag, Bern, 2005, Art.83 OR, N.34.

<sup>45</sup> Sermaye ortaklıklarının ve kooperatiflerin uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırılması kapsamında, söz konusu alacak yeniden yapılandırmadan etkilenen ve alacaklı yeniden yapılandırma projesine onay vermemekle birlikte çoğunluk sağlanmış ve mahkemece İİK m.309/ö uyarınca takip ve davalar yasaklanmışsa, belirtilen aciz koşulu sağlanır. Projeye onay vermiş alacaklıların, bu projenin sonuçlarına katılmaması gerekir.

<sup>46</sup> UMAR, Bilge, “Aciz Hâli - Borca Batıklık Kavramlarının Farkı ve Bu Yönden Yeni MK Metninin Düşüğü Bir Yanlışlık”, **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Y. 2004, C. 1, S. 1, s. 317; KURU, s. 1159; PEKCANITEZ, Hakan / ATALAY, Oğuz / SUNGURTEKİN ÖZKAN, Meral / ÖZEKES, Muhammet, **İcra ve İflâs Hukuku**, 9. Basım, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2013, s. 645.

<sup>47</sup> UMAR, s. 320; PEKCANITEZ / ATALAY / SUNGURTEKİN ÖZKAN / ÖZEKES, s. 638.

imtiyazlar tanınmakla birlikte, genel anlamda acizden söz etmek için aciz belgesine gerek yoktur<sup>48</sup>. Aciz durumunu gösteren bir emare olarak ödemelerin tatil edilmesi ise ödemelerin iradi olarak durdurulması anlamına gelir<sup>49</sup>. Buna karşılık ifa (ödeme) güçsüzlüğü (TBK m.98, 296/son, 390, 436), muaccel borçların ifasında ekonomik olarak yetersizlik olup teknik olarak borca batıklık (ve sonucu iflâsa karar verilmesi), aciz halini ve ödemelerin tatil edilmesi durumunu kapsamaktadır<sup>50</sup>. Geçici ödeme güçlüğü, bu kapsamda değerlendirilemez<sup>51</sup>. Fakat, ifa güçsüzlüğünün gerçekleşmesi malvarlığının mevcut durumundan bağımsızdır, iktisadi bir anlayışla takdir edilmek gerekir<sup>52</sup>.

İflas masasına kayıt külfeti hususundaki aşağıda değinilecek kararlara koşut olarak, dava ve takip yolu ile tahsilin sağlanabildiği ve bu yollara başvuru alacaklıdan beklenebildiği ölçüde sportif ardılın sorumluluğuna gidilmesine yol açabilecek bir aciz halinin mevcut olmadığını kabul etmek yerindedir. Bu olasılıkta, ise iflâs açılmadan veya konkordato mühleti verilmemiş olsa dahi sportif ardılın sorumluluğuna gidilebilmelidir. Dolayısıyla sportif ardılın ifa kabiliyetinin kamu gücüyle sınırlandırılması zorunluluk sayılmamak gerekir. Bu bağlamda ifa güçsüzlüğünün borca batıklık yahut salt aciz hali suretiyle gerçekleşmesi yeterli sayılabilir. Fakat ödemelerin tatil edilmesi tek başına yeterli bir olgu değildir.

Sportif ardıldan talep edilen alacağın, sportif selefın aciz haline düşmesinden önce doğmuş olması aranmaktadır<sup>53</sup>. Bu durum, FIFA nezdinde aciz haline ilişkin sonuçların doğmasına ilişkin olarak benimsenen genel ilkenin<sup>54</sup> yansımasıdır.

<sup>48</sup> Mesela hapis hakkına ilişkin olarak, TMK m.952: OĞUZMAN, M. Kemal / SELİÇİ, Özer / OKTAY ÖZDEMİR, Saibe, **Eşya Hukuku**, 23. Basım, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2022, N.3766.

<sup>49</sup> UMAR, s. 322; Karş. İflâs davasına rağmen muaccel borcun ifa edilmemesi şeklinde: KURU, s. 1146 ve 1084; Muaccel borçları genel ve sürekli şekilde ödememe: PEKCANITEZ / ATALAY / SUNGURTEKİN ÖZKAN / ÖZEKES, s. 632.

<sup>50</sup> BK-WEBER, Art.83 OR, N.32, 37, 38; HUGUENIN, Claire, **Obligationenrecht Allgemeiner und Besonderer Teil**, 2. Basım, Schulthess, Zürich, 2014, N.935; SCHWENZER, Ingeborg, **Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil**, 7. Basım, Stämpfli Verlag, Bern, 2016, N.62.09; BUCHER, Eugen, **Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil ohne Deliktsrecht**, 2. Basım, Schulthess, Zürich, 1988, s. 311; OĞUZMAN, Kemal / ÖZ, Turgut, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, C. I, 20. Basım, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2022, N.1122; EREN, N.312; Resmen tevsik edilmeye gerek olmadığı: von TUHR / ESCHER, s. 66 dn. 60; TBK m.436 çerçevesinde: SARI, s. 396; Karş. Borca batıklık halinde dahi def'i hakkının doğmayabileceği, malvarlığı durumunun dışı etkisinin belirleyici olduğu fikrinde: ZK-SCHRANER, Art.83 OR, N.14.

<sup>51</sup> ZK-SCHRANER, Art.83 OR, N.8; BK-WEBER, Art.83 OR, N.40.

<sup>52</sup> ZK-SCHRANER, Art.83 OR, N.10; BK-WEBER, Art.83 OR, N.30; PEKCANITEZ / ATALAY / SUNGURTEKİN ÖZKAN / ÖZEKES, s. 658.

<sup>53</sup> DERUNGS, N.43 ve 51.

Bu kapsamda son olarak, sportif ardıla başvurunun aciz bağlamında alacaklılara eşit muamele ilkesiyle<sup>55</sup> çelişip çelişmeyeceği değerlendirilmelidir. Bu sorun özü itibarıyla sportif selef olan tüzel kişinin hukuki varlığını koruduğu durumlara özgüdür. Zira tasfiye sürecinin hukuka uygun şekilde sona ermesiyle, tüzel kişiliğin yitirilmesi borçlu sıfatının kaybına ve borcun sona ermesine yol açacağından, önceki tüzel kişinin alacaklıları arasında eşit muamelede bulunulması söz konusu olmayacaktır. Diğer hallerde, sportif ardıla başvuran ve aciz halinde bulunmayan sportif ardıldan alacağını tahsil edebilen alacaklının, sportif selefin iflâs veya konkordato nedeniyle alacağını bireysel olarak ve doğrudan talep edemeyen diğer alacaklılarına göre avantajlı hale geçtiği açıktır. Bununla birlikte, koşulları varsa diğer alacaklıların da sportif ardılık veya tüzel kişilik perdesinin aralanması kurumlarına başvurabilmesi, alacağın sonuç itibarıyla ayrı ve borçlarını ifa hususunda kısıtlama bulunmayan bir tüzel kişiden tahsil edildiğinden, alacaklılar arasında eşitsizliğe yol açacağı gerekçesiyle sportif ardılın sorumluluğuna cevaz verilemeyeceği ileri sürülemez<sup>56</sup>. Selef ve ardıl

<sup>54</sup> CAS 2012/A/2754; CAS 2013/A/3049; CAS 2015/A/4162; CAS 2013/A/3380.

<sup>55</sup> Türk hukukunda bu ilkenin iflâs ve konkordato hukukunda geçerli olduğu ifade edilmektedir: HASIRCI, Hakan, **İflâsın Takiplere Etkisi**, 1. Basım, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021, s. 155 vd.; SİMİL, Cemil, **Konkordatoda Mühletin Borçlu Bakımından Sonuçları**, 1. Basım, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020, s. 222-223.

<sup>56</sup> DERUNGS, N.197; IFM, 4A\_616/2021 (Swisslex); CAS 2020/A/7504 "... himaye, salt kulübün alacaklarını değil, rakiplerini ve gerekirse sportif rekabetin kendisini kapsamaktadır. Sportif ardıl önceki kulüp nezdinde doğmuş sorumluluklara uymaktan tamamen berî kılınıyorsa ve böylece önceki ile yeni kulüp arasında açık bir sportif süreklilikle borçlarına riayet etmek zorunda kalmaksızın önceki kulübün ekonomik ve sportif avantajlarından yararlanmasına cevaz verilseydi, bu durum sportif rekabetin kendisini ağır şekilde tehlikeye atmış olurdu. ... Hakem heyetinin çoğunluğu, FIFA'nın tüm mensuplarının ve bir bütün olarak futbol camiasının çıkarlarını gözeterak, 2019 FIFA Disiplin Kodu'nda ilk kez, temel amacı spor etkinliklerine ilişkin alacaklıları ve sportif rekabetin kendisini korumak olan sportif ardılık kuralını uygulamaya karar verdiğini ve bir kulübün iflâs etmesi ve spor etkinliklerine ilişkin alacaklılara ifa edilmemesi alacaklar bırakması durumunda, bir sportif ardılın eski kulübün ana varlıklarını kullanarak hareket etmesi halinde, bu yeni kulübün eski kulübe ilişkin bir karara uyulmamasından sorumlu sayılması gerektiğini belirtmektedir. Son on yılda kulüplere ilişkin iflâs davalarında belirgin bir artış yaşanmış ve geride, spora ilişkin dava sayısını arttıran önemli miktarda spor etkinliklerine ilişkin alacaklı kalmıştır. ... Sportif ardılık kuralı FIFA tarafından futbol camiasının tasvibi ile getirilmiştir ve tüm futbol paydaşları tarafından saygı gösterilmesi gereken ve dünya çapında futbola hakim olan lex sportiva'nın bir parçasını oluşturmaktadır. Hakem heyetinin çoğunluğu, FIFA'nın bu korumayı sadece dünya çapındaki ilgili iflâs yasalarına dayandırma niyetinde olmadığını, ancak kendi düzenlemesinde söz konusu korumayı birleştirmeyi ve futbol paydaşlarının çıkarlarını eşit bir şekilde korumayı amaçlayan bir hüküm getirdiği görüşündedir". İsabetsiz şekilde aksi yönde: CAS 2020/A/6831 "... iflâs takipleri doğaldır ki iflâs hukukuna ilişkin yürürlükteki ulusal hukuka tâbidir. Bu gibi durumlarda iflâs eden kulübün varlıklarını iktisap eden kişi, iflâs işlemlerini yürütmek ve mümkün olduğunca alacaklıların menfaatlerini ve ulusal hukuk tarafından sevk edilen istisnalar saklı kalmak üzere alacaklılar arasında eşit muameleyi güvence altına almak için yasa gereği atanan iflâs idaresine/tasfiye memuruna genellikle belli bir tutar tediyede bulunacaktır. ... Bu meblağ, yürürlükteki ulusal hukukta düzenlenmiş farklı ölçüler uyarınca (kamu alacakları, imtiyazlı alacaklar, olağan alacaklar vb. dahil olmak üzere) alacaklılar arasında paylaştırılmak üzere iflâs masasına intikal eder. Maksat, varlıkları satın alan yeni malikin diğer tüm borçlardan sorumlu olmaması ve ihalede mahkeme tarafından takdir edilen kıymeti ödeyerek mevcut tüm borçlardan berî tutulmasıdır. Bu borçlar, iflâs masasınca elde edilen toplam meblağ nisbetinde ulusal hukukun öngördüğü ve

tüzel kişiler arasında müteselsil borç ilişkisi bulunduğu kabul edilirse, maddi hukuk yönünden de müteselsil borçlulardan birisi iflâs ettiği takdirde, diğer borçlulara gidilmesine herhangi bir engel yoktur<sup>57</sup>. Teknik olarak müteselsil borçluluğun bulunmadığı, pasif husumet itirazının bertaraf edildiği görüşü üstün tutulduğu halde de hukuki durumda değişiklik olmayacaktır.

#### **d. Borçlu Sifatını Hukuken Sonradan Kazanmış Başka Bir Kişinin Bulunmaması**

Sportif ardılın sorumluluğuna gidebilmek için önceki tüzel kişiden alacağın tahsil edilemeyecek durumda olması gerekliliğinin yansımaları sportif selef önceki tüzel kişiden sonra, külli halefiyet<sup>58</sup> ve borcu üstlenme<sup>59</sup> yahut borca katılma sonucunda alacaktan sorumlu başka bir kişinin bulunmaması koşuludur. Söz konusu alacak, borçlu sıfatını kazanmış kişiden tahsil edilebildiği müddetçe kişilerin ayrı malvarlığı bulunması ilkesinden ayrılmaya gerek yoktur<sup>60</sup>. Buna

*mahkeme tarafından tasdik edildiği şekilde tamamen veya kısmen ödemekle sorumlu olan iflâs masasının uhdesinde kalır. Bu gibi durumlarda, ulusal federasyonların yerel düzenlemelerine, devralan tarafın iflâs eden kulübün borçlarından, iflâs masasına yapılan ödeme miktarına bakılmaksızın sorumlu olacağına dair bir hüküm koymaları dahi engellenebilir, zira böyle bir kural ulusal iflâs hukuku yasaları ile çelişecek ve aynı zamanda iflâs takiplerine dair bir temel ilke olan, yasalarda öngörülen özel düzenlemeler saklı kalmak üzere tüm alacaklılara eşit muamele ilkesinden bir sapma oluşturacaktır. Böyle bir kuralın (a) aynı kulübün alacaklıları arasında imtiyazlı bir rejim tesis edebileceği, yani FIFA'ya başvurma imkanı olmayan yerel oyuncuların, ulusal hukuk tarafından kabul edilmeyen imtiyazlı bir statü elde edebilecek yabancı oyuncuların farklı bir muameleye tâbi olacağı ve (b) kişilerin iflâs eden kulüplerin varlıklarını satın almaktan kaçınacakları için spor kulüplerine yeni alıcılar bulmada zorluklara neden olabileceği söylenebilir. Bu da nihayetinde genel olarak sporun menfaatine hanel getirebilir”.*

<sup>57</sup> FEYZİOĞLU, Feyzi N., **Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt II**, 2. Basım, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1977, s. 319; CHK-MAZAN, Stephan, **Handkommentar zum Schweizer Privatrecht Obligationenrecht - Allgemeine Bestimmungen**, 3. Basım, Schulthess, Zürih-Basel-Cenevre, 2016, Art.144 OR, N.3; ATF 113 III 128 “Müteselsil borçlulardan birisi veya birden fazlası bakımından iflâsın açılmasının alacaklının tüm borçlulardan alacağının bir kısmını veya tamamını talep etme hakkı üzerinde etkisi yoktur (İBK m.144)”.

<sup>58</sup> 7405 sayılı Kanun m.8 kapsamında spor kulüpleri birleşebilir ve külli halefiyet ilkesi uygulanır. Belli bir spor dalına ilişkin malvarlığının başka bir spor kulübü veya spor anonim şirketine devredilmesi de mümkündür. Bu durumda devir aktif ve pasiflerle gerçekleşmekte olmakla birlikte, devreden sorumluluğu da devam eder. Spor anonim şirketleri bu konuda Türk Ticaret Kanunu'na (TTK m.134-194) tâbidir.

<sup>59</sup> Örn.: Borcun nakli, sözleşmenin devri, TBK m.202 anlamında malvarlığının ve işletmenin devralınması. Bununla birlikte işletme/malvarlığı devri halinde borçlar devrin kapsamı dışında bırakılmışsa, bu devirler başkaca unsurlarda sportif ardılığın bulunduğu sonucuna yol açmıyorsa, devralan tüzel kişinin bu kapsamda sorumlu tutulmasına sebebiyet vermez: CAS 2016/A/4586. TBK m.202 hükmünün borçlardan ari şekilde devri engellemediği: ÜLGİN, Hüseyin / HELVACI, Mehmet / KENDİGELEN, Abuzer / KAYA, Arslan / NOMER ERTAN, N. Füsün, **Ticari İşletme Hukuku**, 4. Basım, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015, N.389. Karş. CAS 2007/A/1355: Burada, açık bir borcun üstlenilmesi işlemi aranmamış, önceki tüzel kişinin sportif haklarının devralınmış olması, genç ve altyapı takımlarının yürütülmesi, aleyhe verilen kararlar kendini bağlı sayması gibi olgular borçların iradi olarak üstlenildiği yönünde yorumlanmıştır. Bu açıdan aslında sportif ardılık yönünde verilecek kararlar bakımından bir ilk adımlardan biri olarak değerlendirilmesi mümkündür.

<sup>60</sup> Borç intikal ettiği için başkaca değerlendirme yapılmayan karar: CAS 2018/A/5774.



koşut olarak, hukuki anlamda sonraki borçludan alacak talep edilebiliyorsa, bu kişilerin sportif ardıl sıfatının tartışılmasında lüzum bulunmaz. Zira sadece mevcut borçluya karşı yöneltilmiş olağan bir ifa istemi söz konusudur. Buna karşılık, Spor Tahkim Mahkemesi kararlarında bu hususta tam bir özen gösterilmemektedir<sup>61</sup>.

## 2. Alacaklının Tahsili Temin için Elinden Gelen Çabayı Gösterme Külfeti

İstisnai bir kurum olarak sportif ardılıktan doğan sorumluluğa başvurabilmek için önceki tüzel kişiden veya bu kişinin cüz’i yahut külli halefinden alacağın tahsil edilemeyecek durumda olması gerektiği gibi, alacaklının tahsil için beklenebilir makul çabayı göstermiş olması gerekmektedir<sup>62</sup>. Bu külfet, yukarıda anılan düzenlemelerde yer almamakla birlikte halihazırdaki uygulamada gözletilmektedir<sup>63</sup>. Esasen hakkın kullanımı hak sahibinin ihtiyarında olup salt hakkı kullanmamanın veya gecikmeli kullanımın hak sahibi aleyhine sonuç doğurmaması ilke olmakla<sup>64</sup> birlikte, bu istisnai kuruma başvuru için uygulama aksiyöndeki bu külfeti geliştirmiştir.

Bu bağlamda özellikle alacağın iflâs masasına kaydının sağlanması büyük önem taşımaktadır. Zira, sporcuların alacakları kural olarak işçi alacağı olarak nitelendirileceğinden<sup>65</sup>, rüçhanlı alacak olarak nitelendirilecek ve tasfiye kapsamında öncelikle karşılanacaktır (İİK m.232, 206). Bununla birlikte, alacağı tahsil için çaba

<sup>61</sup> Tüzel kişilerin birleşmesi halinde külli halefiyeti tespit etmek yerine bu olguyu sportif ardılığı gösteren bir olgu olarak değerlendiren isabetsiz karar: CAS 2018/A/581; Malvarlığı/işletme devrini, hukuki anlamda halefiyeti değerlendirmeden sportif ardılık unsuru sayan isabetsiz karar: CAS 2020/A/6846; Sportif ardılığın değerlendirilmesi için hukuki halefiyetin gerekmediği, sorumluluğun salt sportif ardılığın değerlendirilmesiyle tespit edileceği şeklinde isabetsiz karar: CAS 2020/A/6884.

<sup>62</sup> DERUNGS, N.231; CAS 2020/A/7280&7298; CAS 2020/A/6846 “... eğer alacaklı (kendi kusuru olmaksızın) borçlunun kayıtlarında yer almadığı için bilgilendirilmezse, ilke olarak borçlu bundan yararlanamaz ... Yetkili makamlar tarafından yapılmış bildirim olmasa dahi, alacaklının elinden gelen çabayı gösterme ve en azından iflâs işlemlerinden fiilen haberdar olması halinde alacağını kaydettirmeye çalışma külfeti vardır. Aksi bir durum, İsviçre Medeni Kanunu’nun 2. maddesi uyarınca dürüstlük kuralının ihlali olarak değerlendirilebilir”. Bu bağlamda ulusal mahkemelere talebin reddedilmiş olmasının özenin gösterilmediği anlamına gelmeyeceği: FIFA DK, 8.10.2020, 5039; Borçlu kulübün bulunduğu ülkeden uzun zaman önce ayrılmış olmanın iflâstan haberdar olmamayı ve sıra cetveline kaydolmamayı mazur kıldığı: FIFA DK, 24.9.2020, 5829.

<sup>63</sup> CAS 2011/A/2646 “Oyuncu, (i) iflâs prosedüründen haberdar olmasına ve (ii) bunu yapma niyetini açıklamış olmasına rağmen, iflâs prosedürü kapsamında ücret alacağını talep etmemeye karar vermiştir. Hakem heyetince, bu durum oyuncunun alacağını tahsil etmesi konusunda mevcut davayı etkileyecek bir özen eksikliği olarak değerlendirilmelidir”.

<sup>64</sup> DEMİRSATAN, Barış, **Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Sözleşmenin Haksız Olarak Sona Erdirilmesi**, 2. Basım, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021, s. 144.

<sup>65</sup> Futbolcu ve spor kulübü arasındaki sözleşmenin genel hizmet sözleşmesi kapsamında nitelendirileceği: SARI, s. 34.

gösterme külfetinin varlığından söz edebilmek için, bu çabanın sonuç verebilir olması gerekir. Alacaklının, tahsil için birtakım yargısal başvurularda bulunmuş olması durumunda dahi eda yahut tahsil gerçekleşmeyecekse, bu külfetin yerine getirilmediğinden bahisle sportif ardılın sorumluluğuna gidilmesinden kaçınılamaz<sup>66</sup>. Başka bir deyişle, külfet ihlali ve tahsilin gerçekleşmemesi arasında nedensellik bağı olduğu ölçüde sportif ardılın sorumluluğuna gidilemez. Bu hususta ispat yükünün sportif ardılda olduğu belirtilmektedir<sup>67</sup>. Öte yandan müflis tüzel kişinin bu durumu saklaması veya alacaklının mazur görülebilir şekilde haberdar olmaması halinde de yine bu külfetin varlığından söz edilemeyeceği kabul edilmektedir<sup>68</sup>. Teknik olarak külfetin yerine getirilmemiş olması hakkın ileri sürülmesini engelleyeceğinden ve özel bir def'i hakkı öngörülmemiş olduğundan, itiraz niteliğinde bir savunma söz konusudur<sup>69</sup>. Ayrıca, bu külfetin ihlali halinde, ilgili hukuki yollara başvurulması halinde elde edilebilecek ifa oranında bir hak kaybı söz konusu değildir. İhlal, doğrudan doğruya mutlak hak kaybına yol açmamalıdır.

### E. Sportif Ardılığın Sonucu

Bir tüzel kişi, önceki tüzel kişinin sportif faaliyetleri bakımından sportif ardıl sayıldığı takdirde, önceki tüzel kişinin borcundan sorumlu tutulmaktadır<sup>70</sup>. Pratik açıdan ulaşılmaması amaçlanan sonuç bu olduğu için yargısal kararlarda sonucun hukuki temellendirilmesi hususunda ayrıntılı bir değerlendirme yapılmadığı gözlemlenmektedir. Esas itibarıyla sportif ardılın, önceki tüzel kişinin borcundan müteselsilen sorumlu tutulduğu tespit edilmekle yetinilmektedir. Müteselsil sorumluluğa FIFA Disiplin Kodu m.21/IV ve Futbolcuların Transfer ve Statüleri Hakkında Talimat m.25/I hükümlerinin dayanak oluşturduğu ifade edilmektedir<sup>71</sup>. Öncelikle, sportif ardılın önceki tüzel kişiyle müteselsilen sorumlu olmasının ancak önceki tüzel kişiliğın hukuken varlığını ve böylece borçlu sıfatını muhafaza etmesi durumunda söz konusu olacağı vurgulanmak gerekir.

<sup>66</sup> DERUNGS, N.239; CAS 2020/A/6884; CAS 2020/A/6941.

<sup>67</sup> CAS 2019/A/6461 “... Başvurucu, borçlu kulübün tasfiye edilen varlıklarının değerine ilişkin herhangi bir bilgi sunmamıştır. Heyetin kanaati uyarınca, Başvurucu tasfiye edilen varlıkların, alacağın bu prosedürle tahsilini olanaklı kılacak şekilde yeterli bir bakiyeyle sonuçlandığını kanıtlamak bir yana, öne bile sürmemiştir”.

<sup>68</sup> CAS 2020A/6745. Benzer şekilde tasfiyeye dahil edilmeyen varlıkların bulunmadığından haberdar olmayan ve olması gerekmeyen alacaklının hukuka aykırı tasfiyeye ilişkin talepte bulunması beklenemez.

<sup>69</sup> Aksi yönde def'i olarak FIFA DK, 14.5.2020, 200508; Bu konuda netlik bulunmadığı: DERUNGS, N.270.

<sup>70</sup> DERUNGS, N.180; CAS 2013/A/3425; FIFA DK, 24.3.2022, 10433; CAS 2016/A/4550; CAS 2016/A/4576.

<sup>71</sup> DERUNGS, N.184.

Belirtildiği üzere pratik ve arzu edilen sonuç, sportif ardılın sorumluluğu olmasına karşın daha açık bir hukuki temellendirme gereksinimin bulunduğu barızdır. Zira, önceki tüzel kişi hukuka uygun tasfiye ile sona ermişse, sportif ardılın sorumluluğunun doğmasıyla sona ermiş bir borç yeniden mi doğmaktadır, bu borcun tâbi olduğu zamanaşımı ne olacaktır ya da önceki tüzel kişinin borcuyla aynı tutarda ve nitelikte yeni ve ayrı bir borç mu doğmaktadır böyle ise ne zaman doğmaktadır yahut sadece sportif ardılın başkasının borcundan sorumluluğu mu doğmaktadır ve sona ermiş bir borçtan sorumluluk doğabilir mi gibi sorular akla gelmektedir. Benzer sorular önceki tüzel kişinin varlığını koruduğu olasılıkta da yöneltilebilir. Zira bu durumda da önceki tüzel kişiliğin varlık ve borcu korunmakla birlikte aynı zamanda sportif ardıl da bu borçtan sorumlu tutulmaktadır.

Çözümü gereken bu sorular esasen tüzel kişilik perdesinin kaldırılması kuramının uygulanması açısından da geçerlidir. Fikrimce burada yeni borcun varlık kazanması veya sona ermiş borcun sonraki tüzel kişi malvarlığında yeniden doğması yönünden bir yanıtı temellendirmek güçtür. Bunun yerine sonraki tüzel kişiye karşı önceki tüzel kişinin borcuna ilişkin bir talep ileri sürüldüğünde, sonraki tüzel kişinin talebin yükümlüsü olmadığı yönünde olan itiraz niteliğindeki pasif husumet savunmasının yukarıda anılan düzenlemelere<sup>72</sup> aykırı olduğu ve dikkate alınmayacağına kabul edilmesi daha basit ve uygun bir çözümdür. Bu itibarla sonraki tüzel kişinin borçlu sayılması değil, pasif husumet itirazını ileri sürememesi söz konusudur<sup>73</sup>. Bu nedenle yeni bir borcun varlık kazandığı izlenimi veren müteselsil sorumluluğun bulunduğu tespiti yerinde değildir<sup>74</sup>. Ardılın malvarlığında herhangi bir hukuki sebeple yeni bir borç doğmamakta veya mevcut bir borcun intikali söz konusu olmamaktadır.

<sup>72</sup> Bu düzenlemelerin bulunmadığı dönem için ve ulusal yargılamalarda bu kurumun tanındığı varsayımında ise başvurulabilecek dayanak dürüstlük kuralı (TMK m.2) olacaktır.

<sup>73</sup> Böylece, önceki tüzel kişinin borcu tamamen aynı içerikle sonraki tüzel kişiye karşı ileri sürülmektedir ve bu talep bağımsız bir zamanaşımına tâbi değildir. Benzer yönde: GÖGER, s. 150; Farklı yönde: KUŞ, s. 207.

<sup>74</sup> Zira müteselsil borçlulukta borçlu sayısınca ayrı borç ve borç ilişkisi bulunur (von TUHR, Andreas / ESCHER, Arnold, **Allgemeiner Teil des Schweizerischen Obligationenrechts Band II**, 3. Basım, Schulthess, Zürih, 1984, s. 297; OĞUZMAN, M. Kemal / ÖZ, Turgut, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. II**, 17. Basım, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2022, N.1341-1342; FEYZİOĞLU, s. 309; BUCHER, s. 491). Selef, hukuki varlığını koruyorsa sonraki tüzel kişinin rücu etmesinde engel yoktur. Burada rücu talebi, üçüncü kişinin ifası çerçevesinde temellendirilecektir.

## II. TÜRK ÖZEL HUKUKU AÇISINDAN SPORTİF ARDILLIĞIN DEĞERLENDİRİLMESİ

### A. Genel Olarak

Sportif ardıllık, vurgulandığı üzere, uluslararası futbol yargılaması ve mevzuatına özgü ayrık bir kurumdur. Türk hukukuna tâbi ve Türk mahkemeleri huzurunda görülmekte olan bir yargılamada bu kurumun pozitif dayanağı bulunmadığından doğrudan doğruya uygulanma ihtimali bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Türk hukukunda kişilerin ayrı malvarlığı bulunması ilkesinin aşılmasına olanak tanıyarak dürüstlük kuralının bir uygulama halini oluşturan ve sportif ardıllık ile benzer işleve sahip<sup>75</sup> tüzel kişilik perdesinin aralanması kurumu hem kuramsal düzeyde hem de yargı organlarında kabul görmektedir<sup>76</sup>. Bu itibarla, sportif ardıllığın uygulanmasını sağlayan olgular, Türk hukukundaki tüzel kişilik perdesinin aralanması kuramına olanak verdiği ölçüde dolaylı şekilde uygulanma imkanı bulabilir.

<sup>75</sup> İki kurum arasındaki yakınlık, tüzel kişilik perdesinin aralanmasına cevaz veren Türk hukukunun da dahil olduğu hukuk düzenlerinde, sportif ardıllığın tespit edildiği CAS kararlarının kamu düzenine aykırılık gerekçesiyle tenfizinin reddinin veya iptalinin önüne geçecektir. Nitekim İsviçre Federal Mahkemesi hakem kararının iptali istemiyle yapılan başvuruları sportif ardıllığın kamu düzenine aykırı olmadığı gerekçesiyle reddetmiştir: IFM, 4A\_616/2021; IFM, 4A\_246/2022 (Swisslex). Bu kararlarında Federal Mahkeme, kişilerin ayrı malvarlıklarının bulunduğu ilkesine ilişkin kötüye kullanılması söz konusu bulunmadığı hallerde dahi aykırılığın tek başına kamu düzenini ihlal etmeyeceği, kararın FIFA düzenlemelerine dayandığı için dernek özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gerektiği, cezai nitelik taşımadığı için *nulla poena sine lege* ilkesine aykırılığın bulunmadığı, ekonomik özgürlüklerle ilgili olmadığı, sözleşmesel sorumluluğa değil disiplin hukukuna ilişkin bulunduğu bu nedenle sözleşme özgürlüğünü göz ardı etmediği, çifte ödeme sonucuna yol açmayacağı, disiplin hukuku kaynaklı bir talep olduğundan alacaklıların eşitliği ilkesine aykırılığın meydana gelmediği, devletin cebri icra tekelinin ihlal edilmediği gerekçelerine dayanmıştır. Belirmek gerekir ki sportif ardıllığın salt dernek özgürlüğü ve disiplin hukukuna bağlı bir yaptırım olarak algılanması sorgulanmaya açıktır.

<sup>76</sup> OĞUZMAN / SELİÇİ / OKTAY ÖZDEMİR, **Kişiler Hukuku**, N.880; SAĞLAM, s. 155; ROUILLER, Nicolas / BAUEN, Marc / BERNET Robert / LASSERRE ROUILLER, Colette, **La société anonyme suisse**, 3. Basım, Schulthess, Cenevre-Zürih, 2022, N.673; AESCHBACH, Florez Jessica, **La liquidation forcée des groupes de sociétés**, 1. Basım, Schulthess, Cenevre-Zürih-Basel, 2012, N.157 vd.; Yarg. 19 HD., 25.3.2015, 7187/4144 (Kazancı); Yarg. 11. HD., 28.11.2022, 4234/8380 (Kazancı). Öte yandan, yargı kararlarında tüzel kişilik perdesinin kaldırılması kuramından farklı bir kurum olarak “organik bağ” gerekçesiyle bir tüzel kişinin başka bir tüzel kişinin borçlarından sorumlu tutulduğu görülmekle birlikte (Yarg. 6. HD., 13.3.2023, 3663/1010 (Kazancı)), teknik olarak organik bağ kapsamında kalan olguların ve sonuçların tüzel kişilik perdesinin kaldırılmasıyla örtüştüğü görülmektedir. Bu itibarla, böyle bir ayrımın ciddi bir pratik ve kuramsal önemi yoktur. Organik bağda ispat koşullarının daha hafif olduğu belirtilmekle birlikte (AKINCI, s. 673), tüzel kişilik perdesinin aralanması bakımından ispat yükünün daha hafif şekilde takdir edilmesinde engel bulunmamaktadır. Esas itibarıyla Türk hukuk uygulamasındaki uyumsuzluklar dikkate alındığında, yabancı hukuklara nazaran kötüye kullanımın bulunduğu takdirinde daha az çekingen olmakta fayda bulunacaktır. Nitekim “organik bağ” kavramının yargı organlarıncaya yaratılmasının gerisinde tüzel kişilik perdesinin kaldırılması kuramının çerçevesini gereksinimler doğrultusunda genişletme zorunluluğu bulunmaktadır.

Sportif ardılığı doğuran ana olgunun sonraki tüzel kişinin kamu nezdinde yarattığı süreklilik hususundaki güven olduğu göz önünde bulundurulduğunda, akla sportif ardılık ve güven sorumluluğu arasında bir ilişkinin var olup olmadığı sorusu da gelebilir. TMK m.2'ye dayanan güven sorumluluğu, sözleşme görüşmeleri kapsamında içinde bulunmayan bir kişinin başka bir kişi nezdinde yaratmış olduğu haklı güvenin boşa çıkarılmasından doğan zararın giderilmesi işlevine sahiptir<sup>77</sup>. İsviçre'ye benzer olarak Türk öğretisi ve uygulamasında benimsenmektedir<sup>78</sup>.

Sportif ardılık çerçevesinde, ifası talep edilen borç önceki tüzel kişinin malvarlığında doğmuştur ve bu aşamada sportif ardıl tüzel kişinin herhangi bir müdahalesi bulunmamaktadır. Başka bir deyişle, talebe konu alacağın doğumunda, sportif ardılın verdiği güven veya verilmiş güvenin boşa çıkması söz konusu değildir. Bu nedenle, güven sorumluluğunu sportif ardılın sorumluluğu ile ilişkilendirmek olanaksızdır. Alacağın doğumu ile güven arasında zamansal uyumsuzluk bulunduğu gibi, sportif ardılıkla kamu nezdinde yaratılan izlenim belirleyicidir, alacaklının algısı önemli değildir. Bu açıdan sportif ardılık uygulamasında aranan izlenim yaratma unsurunun, güven sorumluluğuna dayanak oluşturan haklı güvenin uyandırılması için mutlak surette yeter olacağını öngörmek mümkün değildir. Bu açıklamalara koşut olarak altını çizmek gerekir ki FIFA ve Spor Tahkim Mahkemesi kararlarının bir kısmında karşılaşılan önceki tüzel kişinin borçlarını üstlenme izlenimi yaratmanın da güven sorumluluğu ile bağlantısı yoktur. Bu noktada, ancak alacaklı ve sportif ardıl arasında somut bir borca ilişkin olarak bir sözleşmenin kurulması hususunda müzakere bulunduğu

<sup>77</sup> HUGUENIN, N.1738 vd.; MORIN, Ariane, “Les caractéristiques de la responsabilité fondée sur la confiance. Note à propos des ATF 128 III 324 et 130 III 345”, *JdT* 2005 I 41, s. 42 vd.; CHAPPUIS, Christine, “La responsabilité fondée sur la confiance”, *La Semaine judiciaire*, Y. 1997, s. 170 vd.; GÜMÜŞ, M. Alper, *Borçlar Hukukunun Genel Hükümleri*, 1. Basım, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2021, s. 653; FURRER, Andreas / MULLER-CHEN, Markus / ÇETİNER, Bilgehan, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 1. Basım, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021, N.937 ancak TMK m.1 kapsamında görüşünde: IBID, N.105; HATEMİ, Hüseyin, *Medeni Hukuk'a Giriş*, 9. Basım, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020, §14 6a. Bu noktada akla, güven sorumluluğu ve tüzel kişilik perdesinin kaldırılmasına aynı anda başvurulup başvurulamayacağı sorusu gelebilir. Tüzel kişilik perdesinin kaldırılmasında başka tüzel kişinin malvarlığında doğmuş alacağın ifası talep edilirken, güven sorumluluğunda haklı güvenin boşa çıkarılmaması borcunun ihlalden doğan bir tazminat alacağı söz konusu olur. Farklı tabiiatta alacakları konu aldıklarından aynı alacak için iki kuruma da uygulanma koşullarının aynı anda gerçekleşme olanağı fikrimce bulunmayacaktır. Kaldı ki tüzel kişilik perdesinin aralanması kurumu ile alacağın tahsilini sağlanabildiği takdirde, boşa çıkarılmış bir güvenden de söz edilemez.

<sup>78</sup> NOMER, Haluk N., *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 17. Basım, Beta Kitapçılık, İstanbul, 2021, N.15.5; GÜMÜŞ, s. 653-654; Yarg. HGK., 4.5.2011, 13-56/264 (Lexpera); Yarg. 13. HD., 26.1.2012, 16549/1177 (Kazancı); Yarg. HGK., 16.5.2019, 13-977/572 (Lexpera); SEROZAN, Rona, *Borçlar Hukuku Genel Bölüm III*, 6. Basım, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2014, §19 N.3. TTK m.209 hükmü ile ortaklıklar toplulukları bakımından güven sorumluluğu TMK m.2'den öncelikli olmak üzere düzenlenmeye çalışılmıştır. Bu konuda ayrıca: GÜMÜŞ, s. 662.

ölçüde *culpa in contrahendo* sorumluluğu doğabilir yahut güven kuramı çerçevesinde bu sözleşmenin kurulduğu sonucuna varılabilir. Soyut şekilde önceki tüzel kişinin borçlarının bir kısmının ödeneceği yönünde yaratılan kamusal izlenim, bu borcun doğumu aşamasında güven oluşturmadığı gibi alacaklılara karşı da korunmaya layık somut bir güven vermeye yeterli değildir.

## B. Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması Kuramı Karşısında Sportif Ardılık

Tüzel kişilik perdesinin kaldırılmasının uygulanmasına sebebiyet veren olguların tespitinde bu kuramın dürüstlük kuralına dayandığı dikkate alındığında mutlak anlamda bir sayımın yapılmasının mümkün olmadığı görülecektir<sup>79</sup>. Somut uyuşmazlıkta tüzel kişilik kurumunun kötüye kullanıldığı sonucuna ulaşıldığı anda kötüye kullanan kişinin kendisine yönelmiş ifa talebine karşı, sportif ardılıkta ifade edildiği gibi, borçlu olmadığı (pasif husumet) itirazını ileri sürmesine olanak tanınmayacaktır. Zira sportif ardılıkta söz konusu olduğu üzere, perdenin kaldırılmasıyla sorumlu tutulan kişi bakımından bu sorumluluğun doğumunu temellendirmek için en uygun ve güçlü gerekçelendirme bu olmaktadır.

Bununla birlikte, kötüye kullanma teşkil edebilecek olguların kategorize edilmesi mümkündür. Bu bağlamda, tüzel kişinin menfaatlerini gözetmeyen yönetimi ifade eden “yabancı yönetim”<sup>80</sup>, tüzel kişi ve tüzel kişiliği kötüye kullanan kişi arasında özdeşliğin meydana gelmesini ifade eden “malvarlığı veya hukuk alanlarının karışması”<sup>81</sup>, tüzel kişi yönetimini oluşturan şahıslar tarafından açıkça anlaşılabilir ölçüdeki özkaynak yetersizliğini ifade eden “olağanüstü özkaynak yetersizliği”<sup>82</sup> ve salt borçları yerine getirmekten kaçınma amaçlı tüzel kişilik kurulmasını ifade eden “kurumsal kötüye kullanma”<sup>83</sup> ayrımları

<sup>79</sup> Genel olarak dürüstlük kuralı açısından: DURAL, Mustafa / SARI, Suat, **Temel Kavramlar ve Medeni Kanunun Başlangıç Hükümleri**, 17. Basım, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2022, s. 195; OĞUZMAN, M. Kemal / BARLAS, Nami, **Medeni Hukuk**, 27. Basım, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022, N.867 ve 871.

<sup>80</sup> ALTAY, S. Anlam, **Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Sermayeye Katımlı Ortak Girişimler**, 1. Basım, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009, s. 613; YANLI, Veliye, **Anonim Ortaklıkta Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması**, 1. Basım, Beta Kitapçılık, İstanbul, 2000, s. 119; KUŞ, s. 136; GÖGER, s. 142; ALKANAT, s. 94.

<sup>81</sup> ZK-JUNG, Art.620 OR, N.221-223; ALTAY, s. 619-620; YANLI, s. 238 ve 246; GÖGER, s. 132 ve 138; KUŞ, s. 128 ve 134.

<sup>82</sup> ZK-JUNG, Art.620 OR, N.219-220; YANLI, s. 116-117; GÖGER, s. 126; ALKANAT, s. 79; KUŞ, s. 127.

<sup>83</sup> ZK-JUNG, Art.620 OR, N.224; KUŞ, s. 147; ÖZKURT, s. 46; ALKANAT, s. 103. Hukuki kurumların kötüye kullanılabilirliği: KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, Necip, **Borçlar Hukuku Genel Bölüm Cilt I**, 7. Basım, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2014, §41 N.5.

yapılmaktadır. Ancak belirtildiği gibi, bu olgu grupları tüzel kişilik perdesinin kaldırılması için mutlak bir zorunluluk taşımamaktadır, önemli olan ayrı malvarlığı ilkesinin kötüye kullanılmış olmasıdır.

Sportif ardılın sorumluluğuna gidilmesine olanak veren ana olgu olan “önceki tüzel kişinin bünyesindeki kulüple süreklilik izlenimini kamu nezdinde yaratılması”, tüzel kişilik perdesinin kaldırılması kurumuna dayanak oluşturabilecek nitelikte değildir. Bu olguyu yukarıda aktarılan kategoriler içinde değerlendirmek mümkün olmadığı gibi, bir tüzel kişinin kamusal izleniminden yararlanmayı amaçlamak, sonraki tüzel kişiliğin kötüye kullanıldığını göstermez. Zira kişilerin ayrı malvarlıklarının bulunduğu ilkesinin dolanılması söz konusu değildir. Tüzel kişilik perdesinin kaldırılmasıyla, önceki tüzel kişinin izleniminden yararlanması yaptırıma bağlanmaz. Başka bir ifade ile elde edilen yararlanmanın önceki tüzel kişinin borçlarıyla sorumlu tutulmak suretiyle dengelenmesi, dürüstlük kuralı ile temellendirilemez.

Buna karşılık, hukuki sorumluluğu dolanma amacı bulunduğu takdirde, yaratılmış izlenimden bağımsız olarak tüzel kişiliğin “kurumsal” surette kötüye kullanıldığı çıkarımı yapılabilir<sup>84</sup>. Dolayısıyla bağımsız bir kurum olarak Türk hukukunda sportif ardılın sorumluluğunun yeri olmadığı ve uluslararası yargı makamlarının içtihatlarının uygulama alanı bulamayacağı, anılan içtihatların bir kısmında aranan sportif ardıl tüzel kişinin kurulması bakımından selef tüzel kişinin hukuki sorumluluğunun bertaraf edilmesi amacı güdülmesi unsurunun varlığı halindeyse tüzel kişilik perdesinin kaldırılmasına başvurulabileceği, sportif selefin devamı izlenimi yaratmanın kişilerin ayrı malvarlığına sahip olması ilkesini ihlal etme anlamına gelmemesi, bu izlenim ile selef tüzel kişinin borçlarının yerine getirileceği yönünde sözleşmesel bir taahhütte bulunduğu yorumunun yapılmayacağı sonucuna varılması gerekmektedir.

## SONUÇ

Bir spor kulübünün faaliyetlerine çeşitli sebeplerle son verdikten sonra bu kulübün devam ettiği izlenimi veren diğer bir spor kulübünün başka bir tüzel kişi bünyesinde etkinlikte bulunmasıyla karşılaşılabilir. Bu durumda, sonraki spor kulübünün önceki kulübün geçmişi ve sahip olduğu toplumsal ilgiden yararlanmasının karşılığında, önceki spor kulübünü bünyesinde barındıran tüzel kişinin bu faaliyetten doğmuş borçlarından sorumlu tutulması gereksinimi

<sup>84</sup> Perdenin kaldırılabilmesi için kötüye kullanmanın gerektiği: ATF 113 II 31; İFM, 4A\_379/2018 (Swisslex); SCHWENZER, N.32.15; Alman hukukunda: WOLF, Manfred / NEUNER, Jörg, **Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts**, 11. Basım, Verlag C.H. Beck, Münih, 2016, §17 N.99.

hissedilmiş ve bu gereksinim FIFA ve Spor Tahkim Mahkemesi kararlarında geliştirilen sportif ardılık kurumuyla futbol kulüpleri bakımından karşılanmaya çalışılmış ve bu kurum FIFA tarafından mevzuatına dahil edilmiştir.

Sportif ardılık ile bir kişinin başka bir kişinin malvarlığında doğmuş borcundan sorumlu tutulması söz konusu olduğundan, kişilerin ayrı malvarlığı bulunması ilkesine istisna oluşturur ve bu açıdan tüzel kişilik perdesinin kaldırılması kuramıyla benzeşir. FIFA ve Spor Tahkim Mahkemesi kararlarında tüzel kişilik perdesinin kaldırılması kuramına başvurulduğuna tesadüf edilmemekle birlikte, sportif ardılığın yanı sıra bu yola gidilmesinde herhangi bir engel bulunmamaktadır.

Sportif ardılığın doğabilmesi için ardıl tüzel kişinin bünyesinde faaliyette bulunan yeni spor kulübünün, selef spor kulübünün devamı olduğuna yönelik bir izlenimi kamuya vermesi gerekmektedir. Bu unsura ek olarak, yeni tüzel kişinin önceki tüzel kişinin borçlarından sorumluluğunu bertaraf etme amacına gerek yoktur. Esasen bu husus, tek başına tüzel kişilik perdesinin aralanmasına dayanak oluşturabilecek bir olgudur.

Sportif ardılın sorumluluğuna gidilebilmesi için önceki tüzel kişinin sona ermiş olması veya -borçtan sorumlu ve tahsil kabiliyeti olan başka bir şahıs yoksa- bu tüzel kişiden takip hukuku aracılığı ile tahsilin sağlanamıyor olması gerekmektedir. Ayrıca alacaklının, alacağının önceki tüzel kişiden tahsil edebilmek için elinden gelebilecek makul çabayı gösterme külfeti bulunmaktadır.

Belirtilen bu unsurların varlığı halinde, sportif ardıl tüzel kişi kendisine yöneltilmiş ifa talebine karşı borçlu olmadığı itirazını ileri sürememekte, bu şekilde sorumlu tutulabilmektedir. Sportif ardılık, uluslararası futbol mevzuatı ve yargılamasına ait bir kurum olduğundan Türk hukukunda pozitif dayanak yoksunluğundan ötürü doğrudan uygulanması mümkün değildir.

Türk hukukunda bir tüzel kişinin malvarlığında doğmuş borçtan başka bir kişinin sorumlu tutulması tüzel kişilik kurumunun kötüye kullanılması halinde dürüstlük kuralına dayanan tüzel kişilik perdesinin aralanması kuramı aracılığıyla mümkün olmaktadır. Bu çerçevede sonraki spor kulübünün yarattığı kamusal izlenim belirleyici olamaz. Salt önceki tüzel kişinin hukuki sorumluluğunun bertaraf edilmesi amacının bulunduğu sportif ardılık durumlarında tüzel kişilik perdesinin kaldırılması olanaklıdır. Öte yandan, FIFA ve Spor Tahkim mahkemesinin sportif ardılığı uyguladığı uyuşmazlıklarda sportif ardılın kendisinden talep edilmiş alacağın doğumunda kendisinin yaratmış olduğu haklı güven ve bu güvenin boşa çıkarılması rol oynamadığından Türk mahkemelerinde Türk hukukunun uygulandığı benzer davalarda güven sorumluluğuna gidilmesi söz konusu olamayacaktır.



**Hakem Değerlendirmesi :** Dış bağımsız.

**Çıkar Çatışması :** Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

**Finansal Destek :** Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

**Peer-review :** *Externally peer-reviewed.*

**Conflict of Interest :** *The author has no conflict of interest to declare.*

**Grant Support :** *The author declared that this study has received no financial support.*

## KAYNAKÇA

- AESCHBACH, Florez Jessica, **La liquidation forcée des groupes de sociétés**, 1. Basım, Schulthess, Cenevre-Zürih-Basel, 2012.
- AKINCI, Şahin, “Alacaklılardan Mal Kaçırarak için Kurulan Yeni Şirkete Müracaat İmkânı Bakımından; Muvazaa, Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması ile Organik Bağ Kavramlarının Elverişliliği ve Yargıtay Uygulamaları”, **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Y. 2019, C. 27, S. 3.
- AKÜNAL, Teoman, **Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler**, 1. Basım, Beta Kitapçılık, İstanbul, 1995.
- ALKANAT, Saadet E., **Şirketler Hukukunda Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılmasının Yargıtay Kararları Işığında İncelenmesi**, 1. Basım, Platon Hukuk, İstanbul, 2021.
- ALTAY, S. Anlam, **Anonim Ortaklıklar Hukuku’nda Sermayeye Katılmalı Ortak Girişimler**, 1. Basım, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009.
- ANTALYA, O. Gökhan, “Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması Teorisi”, **I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu, Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması (2 Şubat 2008)**, 1. Basım, MÜHF Yayını, İstanbul, 2008.
- BLOCH, Oliver, **Les conventions d’actionnaires et le droit de la société anonyme en droit suisse**, 3. Basım, Schulthess, Cenevre-Zürih-Basel, 2021.
- BUCHER, Eugen, **Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil ohne Deliktsrecht**, 2. Basım, Schulthess, Zürich, 1988.
- CHAPPUIS, Christine, “La responsabilité fondée sur la confiance”, **La Semaine judiciaire**, Y. 1997.
- DÆPPEN, Robert K., **Basler Kommentar, Obligationenrecht I Art.1-159 OR**, 6. Basım, Helbing & Lichtenhahn, Basel, 2015 (Art.138 OR).
- DEMİRSATAN, Barış, “Hukuka Aykırı Tasfiyenin Tüzel Kişiliğe Etkisi”, **İÜHF**, Y. 2016, C. 74, S. 2.
- DEMİRSATAN, Barış, **Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Sözleşmenin Haksız Olarak Sona Erdirilmesi**, 2. Basım, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.

- DERUNGS, Vitus, **Insolvency of Football Clubs and Sporting Succession - Financial Claim Proceedings before FIFA and the Court of Arbitration for Sport**, 1. Basım, Stämpfli Verlag, Bern, 2022.
- DURAL, Mustafa / ÖĞÜZ, Tufan, **Kişiler Hukuku**, 23. Basım, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2022.
- DURAL, Mustafa / SARI, Suat, **Temel Kavramlar ve Medenî Kanununun Başlangıç Hükümleri**, 17. Basım, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2022.
- EREN, Fikret, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 27. Basım, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- FEYZİOĞLU, Feyzi N., **Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt II**, 2. Basım, Fakülter Matbaası, İstanbul, 1977.
- FLUME, Werner, **Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts Erster Band Zweiter Teil Die juristische Person**, 1. Basım, Springer Verlag, Berlin, 1983.
- FURRER, Andreas / MULLER-CHEN, Markus / ÇETİNER, Bilgehan, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 1. Basım, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- GÖGER, Yunus Emre, **Sermaye Şirketlerinde Sınırlı Sorumluluk İlkesi ve Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması**, 1. Basım, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- GÜMÜŞ, M. Alper, **Borçlar Hukukunun Genel Hükümleri**, 1. Basım, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- HASIRCI, Hakan, **İflâsın Takiplere Etkisi**, 1. Basım, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- HATEMİ, Hüseyin, **Medeni Hukuk'a Giriş**, 9. Basım, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- HUGUENIN, Claire, **Obligationenrecht Allgemeiner und Besonderer Teil**, 2. Basım, Schulthess, Zürich, 2014.
- JUNG, Peter, **Zürcher Kommentar - Die Aktiengesellschaft, Allgemeine Bestimmungen**, 2. Basım, Schulthess, Zürich, 2016 (Art.620 OR).
- KARŞAHİN, Y. Alperen, "İflâsın Açılmasının, İflâsın Ertelenmesinin ve Konkordato Verilen Mahkeme Kararlarının Zamanaşımı Yönünden Etkileri", **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, Y. 2018, C. 34, S. 2.
- KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, Necip, **Borçlar Hukuku Genel Bölüm Cilt I**, 7. Basım, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2014.
- KURU, Baki, **İcra ve İflas Hukuku El Kitabı**, 2. Basım, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.
- KUŞ, Ulaş B., **Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması**, 2. Basım, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- MAZAN, Stephan, **Handkommentar zum Schweizer Privatrecht Obligationenrecht - Allgemeine Bestimmungen**, 3. Basım, Schulthess, Zürich-Basel-Cenevre, 2016 (Art.144 OR).

- MORIN, Ariane, “Les caractéristiques de la responsabilité fondée sur la confiance. Note à propos des ATF 128 III 324 et 130 III 345”, **JdT 2005 I 41**.
- NOMER, Haluk N., **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 17. Basım, Beta Kitapçılık, İstanbul, 2021.
- OĞUZMAN, Kemal / SELİÇİ, Özer / OKTAY ÖZDEMİR Saibe, **Kişiler Hukuku**, 19. Basım, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2021.
- OĞUZMAN, M. Kemal / BARLAS, **Nami, Medeni Hukuk**, 27. Basım, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- OĞUZMAN, M. Kemal / ÖZ, Turgut, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, C. I, 20. Basım, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2022; C. II, 17. Basım, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2022.
- OĞUZMAN, M. Kemal / SELİÇİ, Özer / OKTAY ÖZDEMİR, Saibe, **Eşya Hukuku**, 23. Basım, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2022.
- ÖZKURT, Ayşegül, **Bankacılık Hukukunda Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması**, 2. Basım, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- PEKCANITEZ, Hakan / ATALAY, Oğuz / SUNGURTEKİN ÖZKAN, Meral / ÖZEKES, Muhammet, **İcra ve İflâs Hukuku**, 9. Basım, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2013.
- ROUILLER, Nicolas / BAUEN, Marc / BERNET Robert / LASSERRE ROUILLER, Colette, **La société anonyme suisse**, 3. Basım, Schulthess, Cenevre-Zürich, 2022.
- SAĞLAM, İpek, “Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması Kavramına Genel Bir Bakış”, **I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu, Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması (2 Şubat 2008)**, 1. Basım, MÜHF Yayını, İstanbul, 2008.
- SARI, Suat, **Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi**, 2. Basım, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2023.
- SCHRANER, Marius, **Zürcher Kommentar - Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Obligationenrecht, Kommentar zur 1. und 2. Abteilung (Art.1-529 OR) - Die Erfüllung der Obligationen, Art.68-96 OR**, 3. Basım, Schulthess, Zürich, 2000 (Art.83 OR).
- SCHWENZER, Ingeborg, **Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil**, 7. Basım, Stämpfli Verlag, Bern, 2016.
- SEROZAN, Rona / ENGİN, B. İlky / ATAMER, Yeşim M., **Medeni Hukuk Genel Bölüm Kişiler Hukuku**, 9. Basım, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- SEROZAN, Rona, **Borçlar Hukuku Genel Bölüm III**, 6. Basım, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2014.
- SİMİL, Cemil, **Konkordatoda Mühletin Borçlu Bakımından Sonuçları**, 1. Basım, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.

- UMAR, Bilge, “Aciz Hâli - Borca Batıklık Kavramlarının Farkı ve Bu Yönden Yeni MK Metninin Düşüğü Bir Yanlılık”, **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Y. 2004, C. 1, S. 1.
- ÜLGEN, Hüseyin / HELVACI, Mehmet / KENDİGELEN, Abuzer / KAYA, Arslan / NOMER ERTAN, N. Fusun, 4. Basım, **Ticari İşletme Hukuku**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015.
- von TUHR, Andreas / ESCHER, Arnold, **Allgemeiner Teil des Schweizerischen Obligationenrechts Band II**, 3. Basım, Schulthess, Zürih, 1984.
- WEBER, Rolf H., **Berner Kommentar Band/Nr. VI/1/4 Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Obligationenrecht, Allgemeine Bestimmungen, Die Erfüllung der Obligation, Art.68-96 OR**, 2. Basım, Stämpfli Verlag, Bern, 2005.
- WOLF, Manfred / NEUNER, Jörg, **Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts**, 11. Basım, Verlag C.H. Beck, Münih, 2016.
- YANLI, Veliye, **Anonim Ortaklıkta Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması**, 1. Basım, Beta Kitapçılık, İstanbul, 2000.
- YILMAZ, Alper Çağrı, **FIFA ve CAS Kuralları Çerçevesinde Uluslararası Nitelikli Futbolcu Sözleşmesinin Feshi**, 1. Basım, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- YURDAKUL, Berk Arda, **Şirketlerde Organik Bağ ve Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması**, 1. Basım, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.